

…ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. ХРУЩЁВ.
ТАСС-ай фотохронико.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

Нүхэр Хрущев Никита Сергеевичтэ Советскэ Союзай Геройн нэрэ зэргэ олгохо тухай

Коммунис общество байгуулха, Советскэ Союзай экономическа болон бэеэ хамгаалха һүр хүсые бэхижүүлхэ, СССР-эй арадуудай аха дүү ёһоной хани барисаа хүгжөөхэ, эб найрамдалта ленинскэ гадаадын политикые бэелүүлхэ талаар Коммунис партиин, Совет гүрэнэй үмэнэ элитэ ехэ габьяатай байһанайнь түлөө, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ гитлеровскэ эзэрхэгшэдтэй хэһэн тэмсэлдэ онсо ехэ габьяатай байһыень тэмдэглэн, мүн түрэһөөр дала наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, нүхэр **ХРУЩЕВ Никита Сергеевичтэ Советскэ Союзай Геройн** нэрэ зэргэ олгоод, **Ленинэй** орден, **«Алтан одон»** медальтайгаар барюулха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Л. БРЕЖНЕВ.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль. 1964 оной апрелиин 16.

БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ! — 41-дэхи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 92 (10460) | 1964 оной апрелиин 17, пятница | Сэн 2 мүнгэн

Нүхэр Никита Сергеевич ХРУЩЕВТО

…дэтэ хани нүхэр!

…сэхэ ленинец, Коммунис партиин, Совет … уласхоорондын коммунис болон хүдэлмэ… хүдэлөөнэй гайхамшагта ехэ ажал ябуу… империализмын урдаһаа эсэргүүсэн, эб …лай, демократиин, национальна бэеэ даан…лай, социализмын түлөө эрэлхэг зоригтой… …гшэ—Танине КПСС-эй Центральна Коми… …Р-эй Верховно Соведэй Президиум, СССР-… …стрнүүдэй Совет 70 наһа хүрэһэн үдэр… …дашарамдуулан, үнэн зүрхэнһөө, халуунаар …на.

…лиг хүдэлмэришэн ангиин сэхэ хүбүүн Та, …Сергеевич, хуушан Россин пролетаринарай …алай болон тэмсэлэй хатуу шанга һургаал …раһан байнат. Ушар ёһо мэдэдэг болоһоор … ажабайдал Ленинэй партиин, манай …арадай революционно ажал ябуулгатай та… нягта холбоотой байгаа. Граждан дайнай …э Улаан Армида политическэ хүдэлмэри …адаа, Та гартаа буу бараад, хариин эзэм…, сагаантан хархисуудай урдаһаа эсэргүү…һэн байнат. Граждан дайнай дүүрэһэнэй … Та бүхы хүсэ шадалаа социализм байгуул…улан, олон жэлэй туршада Украинын …мүн манай Эхэ ороной ниислэл—Москва…йна организацинуудые хүтэлбэрилөөт.

…ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай хүшэр …лнүүдтэ манай партиин бусад ажал ябуул… хамта ябажа, Гитлерэй булимтарагшад…үүсэн, совет сэрэгшэдэй хэһэн шэн зоригто … дайшалхы фронтнууд дээрэ Та сэхэ шууд …лжэ ябаат. Дайлалдагша армиин хэдэ хэ…тнуудай Сэрэгэй соведүүдэй гэшүүн байха …Та гол шухала сэрэгэй операцинуудые зо…үүлхэдэ, Волгоград, Курск, Орел шадар …түүхэтэ байлдаануудта, мүн бусадшье ту…удта тон эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан бай…

…аран жэлэй саада тээ Та Советскэ Союзай …стическэ партиин Центральна Комитедэй … секретарь болгогдожо, нэгэн дуугаар һун… байнат, 1958 онһоо хойшо Советскэ пра…ые толгойлжо ябанат. Эдэ тон шухала ту…та байхадаа, Та партиин, совет арадай …тон орёо, бэрхэ, харюусалгатай уялгануу…э сусашагүй эршэ хүсэтэйгөөр бэелүүлжэ…

…езд дээрэ манай парти Танай үүсхэлээр …гэн хүндэ шүтэлгын хүшэр хүндэ хойшо…е усадхаха, партиин болон гүрэнэй ажал … ленинскэ гол ёһонуудые һэргээн хүгжөө…араа хүтэлбэрилгэ бэелүүлхэ бата шанга …элэл баримталһан байна. Партимнай энэ …элые партида харша бүлэгэй урдаһаа …аар тэмсэжэ, бэелүүлһэн байна. Партида …рэ бүлэгые манай бүхы парти нэгэн дуу…ушаан, бута сохёо һэн. Гүрэнэй болон пар…абайдалай ленинскэ ёһо гуримай илан ман…үлөө тэмсэхэдээ, угаа ехэ үүргэтэй байһан… …люционер-ленинец ёһоной эрэлхэг зориг …най һайса мэдээжэ.

…истическэ общество дэлгэрэнгыгээр бай…үе шатада манай Эхэ ороной ороходонь, … теоретическэ шэнэ шэнэ асуудалнуудые … ёһоор зохёохо, коммунизм тээшэ дабша… шэнэ харгы замые научна ёһоор тодор… …ргэтэй байгаа. Центральна Комитет Танай …эр ябажа, партиин генеральна зүб хараа … зохёохын тула событинуудые гүнзэгы һай…охо, революционно эрэлхэг зориг гаргаха, …нги сэсэн байха ёһотой байһан юм. Агуу … байгуулһан Советскэ Союзай Коммунисти…ртн урдаа табигдаһан түүхэтэ зорилгонуу…р шиидхэхэ аргатай байгаа, тиин Маркс— —Ленинэй агуувхэ һургаалда түшэглэн, мү…тон орёо теоретическэ болон политическэ …удые амжалтатайгаар шиидхээ, шиидхэ…йна. Танай сэхэ хабаадалгатайгаар парти… …II съезд дээрээ СССР-тэ коммунизм бай… …программа зохёон баталаа. Энэ программа …ксизм-ленинизмые творческо ёһоор хүг… …шэнэ шата мүн. Аха дүү коммунистическэ …лмэришэнэй партинууд КПСС-эй Программые мүнөө үеын Коммунистическэ манифест мүн гэжэ нэрлээ.

Манай партиин теоретическэ заабаринуудай, тэрэнэй генеральна хараа шугамай, бодото ажал ябуулгын зүб байһые ажабайдал бүримүһэн гэршэлэн харуулаа.

Үнэхоёрөө агууехэ үнгэрэгшэ арбан жэл соо манай орон доторхи промышленность болон хүдөө ажахыда, экономикые хүтэлбэрилгэдэ айхабтар ехэ шэнэ хубилалтанууд бэелүүлэгдээ. Эдэ бүгэдэнь арадаймнай ажахын түргэнөөр хүгжэхэ ябадал хангаа. Ажахын болон соёл культурын байгуулалтын, наука, техникын хүгжэлтын шухала асуудалнуудые шиндхэхэдээ, нинтын харилсаануудые һайжаруулхадаа, совет хүнүүдые коммунис ёһоор хүмүүжүүлгын асуудалнуудые эрхилхэдээ, Никита Сергеевич, Танай ямар ехэ эршэ зоригтойгоор, эмхидхэлшын ямар гайхамшагта бэлиг шадабаритайгаар, ажал хэрэгые ямар һайнаар мэдэжэ хүтэлбэрилдэгые партимнай, бүхы совет араднай ойлгожо байна.

Олон талатай ажал ябуулгаа эрхилхэдээ, Та арад зонтоёо нягта холбоотой байнат, барагдашагүй ехэ үүсхэл оролдолго, эршэ хүсэ гарганат, ажабайдалые гүнзэгы һайнаар шэнжэлнэт, нангин уг зорилго — коммунизм тээшэ урагшаа улам улам түргэнөөр дабшахаяа эрмэлзэнэт. Тиихэ зуураа, туйлаһан амжалтануудаараа һанаагаа амардаггүй байнат. Хүндэтэ Никита Сергеевич, Танай бүхы ажабайдал хадаа Ленинэй партида, совет арадта үнэн шударгыгаар алба хэхэ эли тодо жэшээ болоно. Танай хүтэлбэреэр партимнай манай Эхэ ороной экономическа, оборонно болон идейно-политическэ хүсэ шадалые үзэгдөөгүй ехэ болгоо, арад зонойнгоо ажана байдал һайжаруулха талаараа ехэ ехэ амжалтануудые туйлаа.

Үнгэрэгшэ арбан жэл хадаа СССР-эй ленинскэ ёһоной сэхэ шууд, шадамар бэрхэ гадаадын эб найрамдалта политикын бата хүсэтэй байһые эли тодоор баримталан харуулаа. Советскэ Союзай уласхоорондын нэрэ хүндэнь, мүнөөнэй үндэһэн шухала асуудалнуудые шиидхэлгэдэ тэрэнэй үүргэнь мүнөө хэзээ хэзээнэйхиһээ ехэ болонхой. Эб найрамдалай хэрэгые бэхижүүлхын түлөө, колониализмые усадхахын түлөө, хүдэлмэришэн ангиие, бүхы ажалшадые социальна болон национальна дарлалтаһаа сүлөөлхын түлөө тэмсэлдэ Никита Сергеевич Танай оруулһан тон ехэ хубитые бүхы арадууд үндэрөөр сэгнэдэг юм.

Коммунистическэ парти хадаа социалис системын оронуудай хани барисаае батадхаха, марксизм-ленинизмын һургаалай үндэһөөр дэлхэйн коммунис хүдэлөөнэй нэгэдэлые бэхижүүлхэ тушаа тон ехэ хүдэлмэри хэһэн, хэжэшье байна. Марксизм-ленинизмын һургаалынь аха дүү коммунистическэ болон хүдэлмэришэнэй партинуудай документнүүд дотор — 1957 оной Деклараци, 1960 оной Мэдүүлгэ дотор бүри саашадаа хүгжөөгдэһэн байна. Ленинэй һургаал заабаринуудые үндэһэ баримта болгон, КПСС-эй ЦК, Никита Сергеевич, Танай хүтэлбэреэр ябажа, ревизионизмын урдаһаа хуушарһан үзэл олоннитэһээ таһарһан һанал баримталгын, шэнэ троцкизмын урдаһаа эсэргүүсэн, марксизм-ленинизмын һургаалай арюун нангин байхын түлөө, уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй зэргэнүүдые бэхижүүлхын түлөө эбсэшэгүй шангаар тэмсэнэ.

Танай ударидалгаар КПСС-эй Центральна Комитедэй, Советскэ правительствын бэелүүлдэг ленинскэ дотоодын болон гадаадын политикань манай партиин, бүхы советскэ обществын бата нэгэдэлые улам бэхижүүлээ, манай ороной бүхы арадуудай экономико болон соёл культурые һалбаран бадаруулаа, бүхы үндэһэ яһатанай ажалшадые коммунизм байгуулагшадай аха дүү ёһоной нэгэн бата коллектив болгожо нягтаар жагсаагаа.

Манай Эхэ ороной, бүхы түрүү хүн түрэлтэнэй аша туһада Танай хэдэг ажал ябуулгые совет арад, бүхы дэлхэйн ажалшад гүн ехээр мэдэрнэ, хүндэлнэ, һайшаана.

Хүндэтэ Никита Сергеевич!

Танай алдарта ойн баярай үдэр КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Верховно Соведэй Президиум, СССР-эй Министрнүүдэй Совет элүүр мэндэ, хүнгэн солбон ябахыетнай, манай агуувхэ Эсэгэ ороной һалбаран бадархын тула, социализм, коммунизмын хэрэгэй илан мандахын тула үни удаан жэлнүүдтэ ажаһуухыетнай, шэнэ шэнэ үүсхэл гаргахыетнай хүсэнэ.

…СС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕТ — **СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМ** — **СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕТ.**

СОВЕТСКО-ПОЛЬСКО ХАНИ БАРИСААНАЙ МИТИНГ

МОСКВА, апрелиин 15. (ТАСС). Хани барисаан, харилсан туһалалсалга, дайнай хойто тээхи үеын харилсаа холбоон тухай Советскэ Союзай болон ПНР-эй хоорондо договорой баталагдаһаар 19 жэлэй ойдо, Польшын партийно-правительственна делегациин СССР-тэ ерэһэндэ зорюулагдажа, советско-польско хани барисаанай митинг Кремлиин Съезднүүдэй ордон соо мүнөөдэр болоо.

КПСС-эй Москва городой комитедэй нэгэдэхи секретарь Н. Г. Егорычев митингые нээгээ.

СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй Түрүүлэгшэ, советско-польско хани барисаанай бүлгэмэй правлениин түрүүлэгшэ И. В. Спиридонов, «Серп и молот» заводой булад хайлуулагша В. В. Клюев, Москвагай энергетическэ институдай студентка Л. Юрасова митинг дээрэ үгэ хэлэһэн байна.

КПСС-эй Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущевой, ПНР-эй партийно-правительственна делегациие толгойлогшо, Польшын Хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партиин Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь Владислав Гомулкын хэлэһэн үгэнүүд ехэ анхаралтайгаар, һонирхолтойгоор шагнагдаа.

Угаа ехэ дэбжэлтэтэйгээр үнгэрһэн митинг Советскэ Союзай болон Польшын Арадай Республикын арадуудай бата нэгэдэлтэй, нягта жагсаалтай байһые, марксизм-ленинизмын агуувхэ тугта тэдэнэй үнэн сэхэ байһые бүхы дэлхэй дээрэ элеэр харуулаа.

Нүхэр Н. С. ХРУЩЕВОЙ хэлэһэн үгэ

Манай ханинартай — социалис Польшын хүтэлбэрилэгшэдтэй, аха дүү поляк арадай түлөөлэгшэдтэй мүнөөдэр дахин уулзажа байһанаа хабарай ехэ баяр баясхаланта һайндэрэй ёһоор тэмдэглэнэбди гэжэ Н. С. Хрущев хэлэбэ. Польшын Хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партиин ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь нүхэр Владислав Гомулка, Польшын Арадай Республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр Юзеф Циранкевич түрүүтэй Польшын Арадай Республикын партийно-правительственна делегациин гэшүүдые КПСС-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй Верховно Соведэй, Советскэ правительствын үмэнэһөө, москвагайхидай, олон миллион совет хүнүүдэй үмэнэһөө халуунаар амаршалаа.

Советско-польско хани барисаан хоёр орондомнай, бүхэдэлхэйн социалис байгуулалтада, дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангаха арюун һайхан хэрэгтэ ехэ аша туһатай байна гэжэ Советскэ Союзай болон Польшын Арадай Республикын арадууд һайн мэдэнэ. Польшын партийно-правительственна делегациин энэ ерэлгэнь ехэ аша үрэтэй байгаа гээд баяртайгаар хэлэхэ байнабди гэжэ Н. С. Хрущев мэдүүлбэ. Манай хэлсээн үгэеэ ойлголсолгын, хани барисаанай, һанал нэгэтэй байлгын оршон байдалда үнгэрөө. 1970 он хүрэтэрхи үе соо манай оронуудай хоорондын экономическа харилсаан тухай зүбшэлдөөбди, тэрэшэлэн манай оронуудай хоорондын хани барисаан, харилсан туһалалсалга ба харилсаа холбоон тухай договорой болзорые удаадахи хорин жэлдэ һунааха гэһэн нэгэн һаналай тобшолол хээбди.

Нимэл үрэ дүн туйлагдаха гээд блдэнэршье, манай поляк нүхэдшье мэдэһэн байгаа гэжэ нүхэр Хрущев онсолон тэмдэглэбэ. Манай оронууд хорёод шахуу жэлэй туршада хани харилсаатай байна. Поляк нүхэд манай орондо хэдэ дахин ерэһэн байха. Совет хүнүүд өөһэдынгөө поляк ханинарые ходол үнэн һайхан сэдьхэлһээ угтадаг. Поляк нүхэдшье баһал тиимээр угтадаг. Манай оронуудай түлөөлэгшэнэрэй уулзалга хаанашье—Совет гү, али Польшын газар дээрэ хэгдэхэдээ, советско-польско бата хани барисаанай эли тодо жагсаал болодог.

Советскэ Союзай, Польшын Арадай Республикын хоорондын хани барисаан, харилсан туһалалсалга ба дайнай хойто тээхи харилсаа холбоон тухай договорой баталагдаһаар 19 жэлэй ойе манай ороной арадууд удахагүй һайндэрлэн тэмдэглэхэеэ байна. Дэлхэйн хоёрдохи дайнай һүүл багта энэ договор баталагдаад, манай оронуудай хоорондын түгэс харилсаа холбооной үндэһэ һуури болоо. Гэдэргээ эрьен харабал, Советскэ Союзай ба Польшын Арадай Республикын хоорондохи холбоон, хани барисаан, аха дүүгэй харилсаан шалгаран батажаа гэжэ омогорхолтойгоор хэлэжэ шадаха байнаб. Энэ хани барисаан революционно хамтын тэмсэлэй, гитлеровскэ фашизмда эсэргүү хатуу шанга тулалдаануудай хэсүү жэлнүүдтэ батажаа. Энэ хани барисаан сүлөөтэ, бэеэ дааһан байдалай түлөө байлдаануудай үедэ адхарһан шуһаар батадхагданхай. Энэ хани барисаан манай оронуудай арадуудай ажабайдалай аша туһада, дэлхэйн социалис байгуулалтые бэхижүүлгын хэрэгтэ, бүхы дэлхэй дээрэ коммунизмын илалта туйлахын түлөө тэмсэлдэ бата найдамтай туһа дүхэм болоно!

Польшын түүхэдэхи нэгэшье хуудаһан һүүлэй хорёод жэлэйхидэл адли иимэ урагшатай, иимэ үрэ ехэтэй хэзээшье байгаагүй юм гэбэл, хэтэрүүлһэн ябадал болохогүй гээд Н. С. Хрущев үргэлжэлүүлэн тэмдэглэбэ. Польшын Хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партиин агууехэ түүхэтэ габьяань юуб гэхэдэ, энэ парти орон доторөө юрэнхы демократическа ба социальна үндэһэн хубилалтануудые харалан соносхоод, бодото дээрэнь бэелүүлээ.

Түүхэтэ богонихон болзор соо Польшоёо индустриально-аграрна түрүү гүрэн болгообди гэжэ поляк нүхэд омогорхохо эрхэтэй. Польшодо үйлэдбэрилэгдэдэг промышленна продукциин хүн бүхэндэ хүртэсэнь арадай засагай оршон мандажа байгаа жэлнүүдтэ арба дахин нэмээ. Хүдөө ажахыһаа абтадаг бүхы продукцинь, дайнай урда тээхитэй жэшэбэл, 31 процентээр нэмэһэн байна. Хото болон хүдөөдэхи социалис соёл амжалтатайгаар хүгжэнэ, ажалшадай байдал улам һайжарна.

Социалис Польшын амжалтанууд олон түмэнэй дунда социализмын үүсхэдэг айхабтар ехэ хүсэнэй, эршэ зоригой эли тодо гэршэ баримта болоно гэжэ Н. С. Хрущев хэлэбэ. Гэхэтэй хамта бүхы һалбаринуудай, илангаяа экономикын талаар социалис оронуудай харилсан туһалалсалгын, харилсан дэмжэлсэлгын угаа ехэ удха шанартай байһые эдэ амжалтануудынь мүн лэ гэршэлэн харуулна.

Нүхэр Хрущев советско-польско аха дүү ёһоной экономическа харилсаа холбоон тухай хэлэбэ. 1945 ондо, дайнай дүүрэмсээр Советскэ Союз Польшо хоёрой хоорондо баталагдаһан экономическа хэлсээн энэ харилсаа холбоондо эхи табиһан юм. Тэрэ гэһэнһээ хойшо тус харилсаа холбоон улам урган бэхижээд, хоёр ороной экономикын хүгжэлтые түргэдхэн, хүсэ шадалыень бэхижүүлээ. Советскэ Союзай, арадай засагта Польшын хоорондохи хорин жэлэй экономическа, политическэ харилсаа холбоон юу харуулааб гэхэдэ, энэмнай социалис орон бүхэндэ, мүн дэлхэйн социалис байгуулалтада бүхы дээрэнь тон ехэ удха шанартай байна.

Социализмын аха дүү оронуудай харилсаа холбооной удха шанар бидэнэртэ, совет хүнүүдтэ, бусадһаа үлүү ойлгосотой байжа магадгүй. Юундэб гэхэдэ, Советскэ Союз хэдэн олон жэлэй туршада гансаараал социалис орон байһан байна бшуу. Мүнөө аха дүү социалис оронууд тад ондоо оршон байдалда хүгжэнэ. Совет арадай үзэһэн олон тоото хохидол болон бэрхэшээлнүүдые эдэ оронууд үзөөгүй байха. Экономическа харилсаа холбооной, олон оронуудай ажалаа социалис ёһоор хубаажа хэдэг болоһоной аша туһаар социализм болон коммунизм тээшэ дабшалгаа социализмын оронууд нилээд түргэдхэжэ шадаха, капитализмтай мүрысэһэн экономическа мүрысөөндэ сагаа алмаха бшуу.

Шэнэ Польшын туйлалтанууд польско пролетариадай, тэрэнэй түрүү манлай болоһон польско коммунистнуудай ажал ябуулга ба тэмсэлтэй таһаршагүй нягта холбоотой гэжэ нүхэр Н. С. Хрущев дахинаа онсолон тэмдэглэбэ. Польшын Арадай Республикын байгуулагдаһан ушар поляк арадай мянгаад жэлэй түүхэдэхи эрид хубилалтын эхин, уласхоорондын ехэ удха шанартай хэрэг болоно гэбэ.

Нүхэр Н. С. Хрущев польско коммунистнуудай алдарта хэрэгүүд тухай дурдаха зуураа, социалис Польшые байгуулха хэрэгтэ ПОРП-гэй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь нүхэр Владислав Гомулкын оруулжа байгаа ехэ хубитые онсолон тэмдэглээ. Нүхэр Гомулка өөрынгөө ажал хэрэгээр, политическэ болон гүрэнэй элитэ ехэ хүтэлбэрилэгшэ, уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй элитэ ехэ ажал ябуулагша байһанаа харуулан, нэрэ хүндэдэ хүртөө. Манай парти болон арадай ехэ һайн хани, польско-советскэ бата хани барисаанай түлөө эрхим тэмсэлшэ нүхэр Гомулкые совет хүнүүд ехэ үндэрөөр сэгнэнэ. Поляк арадай эрхим хүбүүн, Польшын Арадай Республикын правительствын толгойлогшо, совет арадай ехэ һайн хани Юзеф Циранкевич Польшын хүдэлмэришэн ангиие нэгэдхэхэ хэрэгтэ элитэ ехэ үүргэ дүүргээ юм гэжэ Н. С. Хрущев хэлэнэ.

Социализмын хэрэгэй түлөө тэмсэлдэ Советскэ Союзай Коммунис партиин, Польшын Хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партиин хамта ябадаг байһандань, уласхоорондын коммунис хүдэлөөндэ ленинскэ хараа шугам хамтадаа хамгаалдаг, буржуазна үзэл сурталда эсэргүүсэн, хүдэлмэришэнэй хүдэлөөндэхи зүһэн бүриин оппортунизмда эсэргүүсэн, хамтадаа тэмсэдэг байһандань баясан мэдэрнэбди.

Амгалан ёһоор зэргэ оршон байха тухай Ленин багшын заабарие бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө, уласхоорондын арсалдаатай асуудалнуудые эбэй гуримаар шиидхэхын түлөө, дэлхэйн шэнэ дайнай аюулые зайсуулхын түлөө Советскэ Союзай, Польшын болон социалис лагериин бусад оронуудай тэмсэл тухайда нүхэр Н. С. Хрущев хэлээ. Дэлхэйн хоёрдохи дайнай үлэгдэлнүүдэй мүнөө хүрэтэр усадхагдаагүй байһанһаа, Германска эбэй договорой баталагдаагүй дээрэһээ Европын тэг дунда түгшүүрилтэ байдалай, дайнай аюулай тохёолдохо шалтагаан бии байһаар гэжэ нүхэр Хрущев онсолон тэмдэглэнэ.

Европын картые дахинаа хубилгаха, ГДР-ые булимтаран нэгэдүүлхэ, Польшо болон Советскэ Союзтай хилэлһэн хилэнүүдээ хубилгаха гэһэн боннско засагаархидай алибаа һэдэлгэнүүд заатагүй буруу һүрэхэ байха гэжэ бидэ үшөө дахин мэдүүлхые хүсэнэбди.

Европодо, бүхы дэлхэй дээрэ эб эетэ байдал бэхижүүлхэ зорилготой хэмжээнүүдые саашадаа бэдэрхэ шухала гэжэ советскэ, польско делегацинууд хэлсээ хэхэ үедөө мэдүүлээ. Варшавска договорой нэгэдэлые саашадань шууд бэхижүүлхэ, социалис оронуудай аша туһые хамгаалха, эдэнэй аюулгүй байдал хангаха, эб найрамдалта политика бэелүүлхэ хэрэгтэ дүүргэдэг үүргыень бүри ехэ болгохо шухала гэжэ хоёр делегаци һанамжалба.

Хитадай хүтэлбэрилэгшэдэй ябуулжа байгаа һандарал һүйдхэлэй ябуулгатай дашарамдуулан дэлхэйн коммунис хүдэлөөндэ тохёолдоһон мүнөөнэй байдалда хабаатай асуудалнууд тушаа нүхэр Н. С. Хрущев мүн лэ тоггожо хэлээ.

Хитадай удамаршад троцкистнуудай хэрэглэдэг байһан арга методуудые халан абажа, коммунис хүдэлөөе, социалис лагериие һандаргаха оролдолго гаргадаг байһаниинь мүнөө элитэ гэжэ Н. С. Хрущев хэлэбэ. Тэдэнэй энэ ябуулгань гансашье теоретическэ арсалдаан, үзэл буляалдаан бэшэ, мүн социалис лагериие, дэлхэйн коммунис хүдэлөөе зонхилдог болохо гэһэн холын хараата һандаргахы хараа шугам болоно.

Ажахын байгуулалтын асуудалнуудта коммунис партинуудай, социалис оронуудтахи арадуудай оролдолго хүсэлэлгэ хамтадхан табилгые Хитадай хүтэлбэрилэгшэдэй буруушаадаг байһанай тон бурууе нүхэр Хрущев элирхэйлэн харуулна. Хитадай хүтэлбэрилэгшэдэй эдэ үгэнүүдынь В. И. Ленинэй тон шухала һургаал заабарие, социалис оронуудай коммунистнууд, хүдэлмэришэн анги засаг түрые эзэлэн абаһанайнгаа һүүлээр дэлхэйн революци хүгжөөхэ хэрэгтэ өөһэдынгөө ажахын ябуулгаар, социалис байгуулалтын амжалтануудаар гол нүлөөгөө үзүүлхэ болоно гэһэн заабарие хазагайруулна.

Капитализмтай мүрысэһэн экономическа мүрысөөндэ социализмын үлэмжэ бүлюуе харуулхын тула оронойнгоо экономико хүгжөөхэ шухала байһые КПК-гай хүтэлбэрилэгшэд бүри һаяхан тэмдэглэдэг байһан юм гэжэ Н. С. Хрущев һануулба. Теэд Хитадай хүтэлбэрилэгшэд «ехэ дабшалта», «арадай коммунанууд» гэһэн хараа бодол 1958 ондо соносхоһонһоо хойшо арадай

(Үргэлжэлэлынь 3-дахи нюурта)

Хамтын мэдүүлгэдэ гар табигдаба

«Польшын Арадай Республикын партийно-правительственна делегациин Совет Социалис Республикануудай Союзда ерэһэн тушаа хамтын мэдүүлгэдэ» Кремлиин Ехэ ордон соо апрелиин 15-да гар табигдаа.

КПСС-эй Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев, Польшын Хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партиин Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь Владислав Гомулка, ПОРП-гэй ЦК-гай политбюрогой гэшүүн, ПНР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Юзеф Циранкевич хамтын мэдүүлгэдэ гар табиһан байна.

(ТАСС).

…СОЦИАЛИЗМ БАЙГУУЛЖА БАЙҺАН ПОЛЬШЫН АРАДАЙ РЕСПУБЛИКЫН АЖАЛШАДТА АХА …ҮҮГЭЙ АМАР МЭНДЭ! СОВЕТ БОЛОН ПОЛЯК АРАДУУДАЙ ХООРОНДЫН ХЭТЭ МҮНХЫН, ЭБ…ЭРШЭГҮЙ ХАНИ БАРИСААН, ХАРИЛСАА ХОЛБООН МАНДАХА БОЛТОГОЙ!

1964 оной Майн 1-дэ зорюулһан КПСС-эй ЦК-гай Уряануудһаа

АШАГ ЕХЭТЭЙ ЖЭЛ БОЛОГ ЛЭ!

РЕСПУБЛИКЫН ХҮДӨӨ АЖАХЫН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ 1964 ОНДО АБАҺА

СОЦИАЛИС УЯЯГАНУУД

«Хүдөө ажахын продуктнуудые түргэнөөр бүри ехээр абадаг болохын зорилгоор үтэгжүүлгэ үргэнөөр хэрэглэжэ, ехээр уһалдаг боложо, ажал бүхы дээрэнь оньһожоруулжа, эрдэм ухаанай, түрүү дүй дуршалэй туйлалтануудые үргэнөөр хэрэглэн, хүдөө ажахын үйлэдбэриие ашагтайгаар хүгжөөхэ» тухай КПСС-эй ЦК-гай февралиин Пленумэй тогтоол хадаа коммунис байгуулалтын программые амжалтатайгаар бэелүүлхэ, манай ороной ажалшадай байра байдалые улам бүри һайжаруулха хэрэгтэ туйлай ехэ удха шанартай.

Республикын хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд, бүхы совет арад шэнги, КПСС-эй ЦК-гай февралиин Пленумэй шиидхэбэриие айхабтар ехэ дэбжэлтын оршон байдалда угтан абаа. КПСС-эй ЦК-гай февралиин Пленумэй тогтоол хадаа хүдөо ажахые түргөөр хүгжөөхэ, совет арадай ажана байдалые улам һайжаруулха тухай партиин, Совет гүрэнэй саг үргэлжэ анхаралаа табидаг байһаниие шэнээр гэршэлнэ.

Хүдөө ажахын үйлэдбэриие ашаг ехэтэйгээр хүгжөөхэ холын хараата гүнзэгы удхатай зорилгонуудые КПСС-эй ЦК-гай Пленум заажа үгэбэ. Эдэ гайхамшатта зорилгонууд продукци элбэг дэлбэгээр абадаг болохо коммунис ёһоной хэрэг, урагшаа дабшаха манай тон шухала удхатай хараа шугам болоно бшуу.

Хүдөө ажахын үйлэдбэриие ашаг ехэтэйгээр хүгжөөхэ гэһэн КПСС-эй ЦК-гай Пленумдэ табигдаһан энэ үргэн ехэ программа болбол хүдөөгэй ажалшадай, ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, мэргэжэлтэдэй, бүхы партийна, советскэ, ажахын органуудай урда ехэ, харюусалгатай зорилгонуудые табиба. Энэ үргэн ехэ программые бэелүүлхын түлөө хүдөө ажахые саашадань нигэжэ хүгжөөхын, ехэ продукци абадаг, гүрэндэ худалдадаг болохын, продукциин үнэ сэн хямдаруулхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа гаргаха, бүхы арга боломжонуудаа хүсэдөөр хэрэглэхэ болонобди.

КПСС-эй ЦК-гай февралиин Пленумэй шиидхэбэринүүдые зүбшэн хэлсээд, хүдөө ажахын үйлэдбэриие ашаг ехэтэйгээр хүгжөөхэ тухай партиин табиһан зорилгонуудые бодотоор бэелүүлхэ тэмсэлдэ бодожо, ороохо таряа, мяха, һү, үндэгэ болон бусад продуктнуудые ехээр абаха, гүрэндэ худалдаха талаар хүдөөгэй ажалшад иимэ дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абана.

Газар тариалангай талаар

Энэ жэлдэ хүдөө ажахын ургамалнуудай ургасые горитойгоор дээшэлүүлжэ, ехэ продукци абахын түлөө тэмсэхэ байнабди. Тиигэжэ гүрэндэ 7 миллион пүүд гэхэ гү, али тогтоогдоһон түсэбһөө 1,5 миллион пүүдээр ехые, 17,4 мянган тонно хартаабха, 16,2 мянган тонно овощ, 22,5 мянган тонно саахарай свёкло гүрэндэ худалдаха зорилго табигдана.

Эдэ уялгануудаа амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө колхоз, совхозууд ороохото, бобово ургамалнуудай, хартаабхын, овощиин, саахарай свеклын тарилгые горитойгоор ехэдхэнэ. Гэхэтэй хамта хүдөө ажахын бүхы ургамалнуудай ургасые, нэн түрүүндэ ороохото, техническэ ургамалнуудай, мүн овощой, хартаабхын ургасые эрид дээшэлүүлхэ хэрэгтэ хүдөөгэй бүхы ажалшадай, колхоз, совхозуудай, үйлэдбэриин управленинүүдэй гол анхарал хандуулагдаха болоно. Тиигэжэ газар тариалан уһалалгада, уһалагдадаг газар үргэдхэлгэдэ, уһалагдадаг газар бүри ашаг ехэтэйгээр хэрэглэлгэдэ онсо анхарал хандуулха ушартай болонобди. Тиигэхэтээ хамта уһалагдадаг тариалан, сабшалан улам үргэдхэхын түлөө, Ивалгын, Хёлгын, Гэгээтын уһалууриин түхеэрэлгэ барилгые, Кароликска түхеэрэлгые шэнэдхэн заһабарилгые түргэдхэхын түлөө тэмсэхэ байнабди.

Энэ жэлдэ уһалууриин ямар түхеэрэлгэнүүдэй хаана бии байһаниие, орхигдоноһон уһалууриин түхеэрэлгэнүүдые һэргээхэдэ ямар гаргашын хэрэгтэй байһаниие дууһан тодорхойлхо зорилго табигдаа. Тиигээд 1964—65 онуудай туршада орхигдоһон эдэ түхеэрэлгэнүүдые заһабарилан һэргээжэ, мүн урдань уһалагдадаг газараа дахин хэрэглэжэ эхилхэ болоно гээшэбди.

Уһалууриин түхеэрэлгэнүүдые шэнээр хэжэ, хуушануудыень заһабарилжа, уһа бүлэдэг станцинуудые улам һайнаар хэрэглэн, хахалагдахаар, мүн сабшалангай уһалагдахаар таарамжатай газар хахалжа, энэ жэлэй туршада уһалагдадаг тариалангаа 13 мянган гектараар ехэдхэхэ гэхэ гү, али бүхыдөө уһалагдадаг тариалангаа 55 мянган гектарта хүргэхэ ушартайбди.

Мүнөө жэлдэ гидротехническэ 300 гаран түхеэрэлгэ заһабарилагдаха, 600 мянган кубометр хараанай шорой малтажа гаргахаар ажалтай уһалууриин ханаабууд сэбэрлэгдэхэ.

Уһалагдадаг тариаланда эгээ ургасатай һайн сортын ургамалнууд, жэшээлхэдэ, шэниисэ, горох, овощ, саахарай свёкло, хартаабха таригдаха юм. Иигэжэ мүнөө жэлдэ уһалагдадаг тариалангай газарһаа 40 мянган тонноһоо бага бэшэ ороохо тариан, 25 мянган тонно саахарай свёкло, 60 мянган тонно кукурузын силос, 70 мянган тонно овощ, хартаабха абтаха ёһотой.

Уһалагдадаг тариалангай газарта, нуга сабшаланда саг соонь шииг нойто барижа абахын, ургасын ургажа байха үедэ шанартайгаар уһалхын, нютагай, минеральна үтэгжүүлгэ шадаал һаа ехээр оруулхын, мүн бусад хэмжээнүүдые бэелүүлхын зорилгоор ажахы бүхэн тусхай хэмжээ ябуулгануудые хараалха болоно.

Уһалагдадаг газарта хүдөө ажахын ургамалнуудые тарижа ургуулха тусхай отделени, бригада, звенонууд бүхы ажахынуудта эмхидхэгдэнхэй. Тэндэнь дүршэлтэй механизаторнууд, газар уһалагшад оруулагдаһан байна. Мүн тэдэнэр газараа даажа абаһан, шухала хэрэгтэй техникэ, зэр зэмсэгүүдээ тушаажа абаһан.

Республикын бүхы ажахынуудта нютагай, минеральна үтэгжүүлгээ хүсэдөөр, зүбөөр хэрэглэхэ, шэбхэ, торфын компост, органо-минеральна холисонуудые үргэнөөр хэрэглэхэ зорилго табигдаба. Тиигэжэ энэ жэлдэ үтэгжүүлэгдэдэг тариалангай талмай 80 мянган гектарта хүргэгдэхэнь.

«Сельхозтехникэ» гэдэг республиканска нэгэдэлэй хүсөөр Кабанскда абтадаг торф хэрэглэн, торф, хара шоройн компост, органо-минеральна үтэгжүүлгэ бэлдэгдэдэг болохо юм.

Газарые эзэтэй болгохын түлөө бүхы колхоз, совхозуудта тракторна бригаданууд эмхидхэгдэжэ дүүрүүтэй байна. Хүдөө ажахын ургамалнуудые тарижа ургуулха 1000 гаран звенонууд, тэрэ тоодо хартаабха ургуулха 150 звено, саахарай свёкло ургуулха 130 звено, кукуруза ургуулха 370 звено, овощ ургуулха 100 звено, үбһэ ногоо ургуулха 260 звено эмхидхэгдэнхэй. Эдэ тракторна бригада, звенонуудта хүдэлхэ механизатор, газар уһалагшад тодорхойлогдоһон. Мүн тариалангайнь газар, нуга сабшалан, техникэ, зэр зэмсэгүүд, түхеэрэлгэ даалгажа үгтэһэн. Звено бүхэн үйлэдбэриин тусхай даабаритай, агропаспорттай, технологическа картануудтай байха. Гэхэ зуура, бар хүсэнэй ажал шадаал һаа багадхаха тухай ехэ анхарал хандуулагдаха.

Газар тариалангые тон зүбөөр эрхилдэг болохо, газарай хүрьһэ һайнаар элдүүрилхэ, хүдөө ажахын ургамалнуудые зүбөөр тарижа ургуулха, хуряаха агротехникые наринаар сахиха зорилго табигдаад, энэ талаар бодото тэмсэл хэгдэжэ эхилэнхэй.

Эрдэм ухаанай, түрүү дүй дүршэлэй туйлалтануудые хараада абан, нютаг нютатай газарай хүрьһэнэй, сагай уларилай онсо шэнжые, бусад онсо өөрэ эрхэ байдалые хараада абан, газар тариалан эрхилхэ эрдэм ухаан дээрэ үндэһэлһэн гурим ажахы бүхэндэ зохёогдожо байна. Тодорхойлон хэлэбэл, нютаг бүхэндэ тааараха сортын ургамалнууд зүбөөр тодорхойлон олдохо, хэды шэнээн сэбэр, эзэлэтдэһэн наартай байха, тусхай севооборот шэлэн олохо, газарай хүрьһэ яажа элдүүрилхэ, минеральна, нютагай үтэгжүүлгэ хайшан гэжэ хэрэглэхэ, буртаг үбһэнтэй, хүдөө ажахын ургамалнуудай элдэб хоротон, үбшэнтэй яажа химическэ аргаар тэмсэхэ тухай дууһан тодорхойлогдохо болоно.

Энэ жэлэй хабар тиимэншье һайн байха янзагүй. **Иигэжэ хабарай тарилгада хожомдожо ороходоо магадбди. Эгээл тиимэһээ хабарай тарилгын хүдэлмэри эмхитэйгээр,** богони болзор соо дүүргэгдэхэ болоно. Бүхы ажахынууд тарилгадаа жэншээтэ һайнаар бэлдэхэ уялгатай. Илангаяа машина, техникээ, механизаторнуудые һайса бэлдэхээр.

Нинтынгэ малые хүсэд хүрэхөөр бүдүүн, шэмэтэ тэжээлээр, талха тарянай зүйлөөр хангаха тухай хүдөөгэй ажалшад онсо анхарал табиха ушартай.

Кукурузын, горох, обёосой холисын, силостэ ородог бусад ургамалнуудай баян ургаса ургуулжа, миллион тонноһоо бага бэшэ силос бэлдэхэ, ажахы бүхэндэ үнеэндэ 10—12 тонноһоо бага бэшэ силос бэлдэжэ абаха зорилго энэ жэлдэ табигданхай. Энэ зорилгоёо бэелүүлхын түлөө мүнөө жэлдэ 60 мянган гектар кукуруза, 50 мянган гектар горох, обёосой холисо, силостэ ородог бусад ургамалнууд, 45 мянган гектар горох ороохыень абахын зорилгоор таригдаха байна.

Нуга сабшалантаа һайжаруулха, үбһэ тэжээл ехээр хуряаха, шэбхэлэгдэһэн газартай болохо тушаа энэ жэлдэ онсо анхарал хандуулагдана. Малдаа элбэг хүрэхөөр үбһэ тэжээл бэлдэхээ 120 мянган гектар сабшалан уһалха, тэндээ 300 мянган тонноһоо бага бэшэ наг шэбхэ гаргахабди. Мүн нуга сабшалангайнтаа газар бөрнойлхо, дисхэдэхэ, сабшаланда үбһэ ногоо тарихабди. Фермэнүүдтэ, сабшалан уһалха тусхай звено, бригадануудта нуга сабшалан даалгажа үгтэхэ.

Мухар-Шэбэрэй үйлэдбэриин управлениин хүдөөгэй ажалшад бүри дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаа. Тэдэнэр гүрэндэ 2,5 миллион пүүд ороохо таряа гэхэ гү, али түсэбһөө гадуур 800 мянган пүүд гүрэндэ худалдахаар шиидэбэ. Энэ уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэхын зорилгоор үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ 25 процентээр ехэ ороохо тарьяа, 2 дахин ехэ хартаабха ургуулжа абахань.

Мухар-шэбэрэйхид уһалагдадаг тариалангай гектар бүхэнһөө 23 центнерһээ бага бэшэ шэниисэ, 400 центнерһээ бага бэшэ кукурузын ногоон набша, 150 центнер саахарай свёкло, 17 центнер горох ургуулхын түлөө тэмсэхэ байна.

Энэ жэлдэ тэдэнэр гидротехническэ 88 түхеэрэлгэ, хаалта боолтонуудые бариха, уһанай Сутайн сөөрэмые барижа дүүргэхэ. Иигэжэ уһалагдадаг газараа 1754 гектараар үргэдхэхэнь. Гадна гидротехническэ 41 түхеэрэлгэ заһабарилха, 10164 гектар тариалан, 22863 гектар нуга сабшалангай газар шииг нойто барихын зорилгоор уһалха юм.

Мухар-Шэбэрэй управлениин колхоз, совхозууд тариалан, сабшаландаа 294 мянган тонно шэбхэ, тэрэ тоодо уһалагдадаг газартаа 110 мянган тонно шэбхэ, 3500 тонно минеральна үтэгжүүлгэ хэрэглэхэ.

Мухар-Шэбэрэй үйлэдбэриин управлениин XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой оньһожоруулагдаһан звеное даагша нүхэр Е. М. Павлов 120 гектарта Светличныи арга хэрэглэн, саахарай свекло тарижа ургуулха уялгатай. Гектар бүхэнэй 200 центнер саахарай свекло абахаар шиидээ.

Улаан-Үдын үйлэдбэриин управлениин колхоз, совхозууд 25 процентээр ехэ ороохо тарьяа, 3 дахин ехэ хартаабха, 2-һоо үлүү дахин ехэ овощ ургуулжа абаха, ороохо тарьяа гүрэндэ худалдаха түсэбөө 130 процент дүүргэхэ уялгатай. Тиигэжэ 280 мянга гаран пүүд ороохо тарьяа гүрэндөө худалдаха. Гадна, гүрэндэ овощ худалдаха түсэбөө 5000 центнерээр, хартаабха худалдаха түсэбөө 6000 центнерээр, саахарай свекло худалдаха түсэбөө 20 мянган центнерээр үлүүлэн дүүргэхэ.

Хяагтын управлениин ажахынууд түсэбһөө гадуур 3300 тонно ороохо тарьяа гүрэндэ худалдаха гэхэ гү, али түсэбөө 127 процентээр үлүүлхэ.

Хориин үйлэдбэриин управлениин колхоз, совхозууд гүрэндэ ороохо тарьяа худалдаха түсэбөө 123 процент хүргэжэ, түсэбһөө гадуур 150 мянган пүүд худалдаха болобо. Гадна, тэдэнэр 3,6 мянган га атар тунга газар ашаглаха, 25 мянган гектар намарай паар хахалха байна.

Кабанскын үйлэдбэриин управлени ороохыень абахаяа 7 мянган гектарта горох тариха. Тодорхойлбол, гектар бүхэнһөө 12 центнер ургаса хуряажа, 85400 центнер горох абаха гэхэ гү, али нёдондо жэлэйхиһээ 34 мянган центнерээр ехые хуряаха.

Эдэнэр 427 мянган пүүд ороохо тарьяа, тэрэ тоодо 140-өөд мянган пүүд горох гүрэндэ худалдахань.

Баргажанай үйлэдбэриин управлени 370 мянган пүүд гэхэ гү, али түсэбһөө гадуур 60 мянган пүүд ороохо тарьяа, Яруунын управлениин—187 мянган пүүд гэхэ гү, али түсэбһөө гадуур 84 мянган пүүд ехые, Түнхэнэй—305 мянган пүүд гэхэ гү, али түсэбһөө гадуур 49 мянган пүүд, Зэдын—580 мянган пүүд гэхэ гү, али түсэбһөө гадуур 12,2 мянган пүүд ороохо тарьяа гүрэндэ худалдаха. Туршалгын республиканска станци гүрэндэ 61 мянган пүүд ороохо тарьяа худалдаха гэхэ гү, али 2 түсэб дүүргэхэ.

Мал ажалай талаар

Мал ажалые ашаг ехэтэйгээр хүгжөөхын, продукци хямда сэнтэйгээр бүри ехээр абадаг болохоёо бүхы арга боломжонуудаа хүсэдөөр хэрэглэхын, ниитын малай, шубуудай ашаг шэмые дээшэлүүлхын, тоо толгойень олошоруулхын түлөө колхознигууд, совхозуудай хүдэлмэришэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд тэмсэхэ байна.

95,5 мянган тонноһоо бага бэшэ һү гүрэндэ худалдаха гэхэ гү, али түсэбһөө гадуур 5,5 мянган тонно ехые абаха. Гүрэндэ мяха, үндэгэ, нооһо, мал ажалай бусад продуктнуудые худалдаха түсэбөө уридшалан дүүргэхэ.

Малай ашаг шэмые дээшэлүүлжэ, республикада дундазаргээр үнеэн бүриһөө 1450—1500 килограмм һү һаахын, хонин бүриһөө 3—3,5 килограмм нооһо хайшалхын, тахяаһаа 100 үндэгэ абахын түлөө тэмсэхэ.

Мал ажалые ашаг ехэтэйгээр хүгжөөхэ зорилгые амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө ойрын жэлнүүдэй туршада эбэртэ бодо малай 40—45 процентые республикада үнеэд, хонин һүрэгэй 60—65 процентые эхэ хонид болгохо.

Бодо мал түргөөр түлжөөжэ, шахан таргалуулжа, бэлшээжэ, 12—18 һара болоһон бодо малай тус бүриин шэгнүүриие 280—300 килограммда хүргэхэ. 10—11 һаратай хонидой толгой бүхэниие 35—40 килограмм болгохо, 8—9 һаратай гахайн тус бүриие 90—100 килограмм шэгнүүртэй болгохо. Малые, нэн түрүүндэ гахай, эбэртэ бодо мал түргөөр түлжүүлдэг болохын түлөө малай шуһа холижо, үүлтэр һайжаруулха болонобди.

Үүлтэр һайжаруулха хэрэг эрид һайжаруулхые оролдохо. Бүхы ажахынуудай малай үүлтэрые һайжаруулхаар бодомжолжо, үүлтэртэ малай тусхай ажахы, фермэнүүдые үйлэдбэриин бүхы управленинүүдтэ бии болгохо. Малай ашаг шэмые эрид дээшэлүүлхын зорилгоор ажахы бүхэндэ һайн үүлтэрэй, ашаг шэмэ ехэтэй мал шэлэн бии болгохо.

Республикын колхоз, совхозууд мал ажалда химическэ продуктнуудые, элдэб препарадуудые, антибиотик, биостимулятор, гидропонно аргаар ургуулагдаһан ногоон тэжээл, хэмэл һү үргэнөөр хэрэглэхэ байна. Малай тэжээл һайжаруулхын зорилгоор һү һаалиин фермэнүүдтэ гидролизно дрожжо бэлдэдэг болохо, мүн эрдэм ухаанай, түрүү дүй дүршэлэй бусад туйлалтануудые хэрэглэхэ байна бшуу.

Һайса бэлдэжэ, эмхитэйгээр малаа зунай бэлшээридэ гаргаха, бии байгаа холын бэлшээринүүдые үргэнөөр хэрэглэхэ шухала. Малай гарзалха ябадалые болюулха, үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэхэ, илангаяа түл түрэсэ ехээр гарзалуулхагүй тухай бүхы колхознигуудай, совхозуудай хүдэлмэришэдэй анхарал оролдолго мүнөө үедэ зорюулагдаха ёһотой. Гэхэтэй хамта үнеэдые, хонидые олоор һубайруулхагүй, эхэ гахайнуудые һайса үрэжүүлхэ тушаа онсо анхарал хандуулха.

КПСС-эй ЦК-гай февралиин Пленумэй тогтоолые зүбшэн хэлсэжэ, колхоз, совхозууд, бригада, фермэнүүд, малшад бүри дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абана.

Зэдын үйлэдбэриин управлениин ажахынууд энэ жэлдэ түсэбһөө гадуур 1265 тонно һү түсэбһөө гадуур худалдаха, мяха, мал ажалай бусад продуктнуудые гүрэндэ худалдаха түсэбөө уридшалан дүүргэхэ уялгатай.

Улаан-Үдын үйлэдбэриин управлениин колхоз, совхозууд гүрэндэ мяха худалдаха түсэбөө үлүүлэн дүүргэхэ, түсэбһөө гадуур 1200 тонно һү, 830 мянган үндэгэ худалдаха.

Хориин үйлэдбэриин управлениин совхозууд 24 процентээр ехэ нооһо абаха, түсэбһөө гадуур 633 центнер нооһо худалдаха, 100 хонин бүриһөө олон хурьгадые абаха, уридшалан, декабриин 25 хүрэтэр мяха, һү болон бусад продуктнуудые худалдаха түсэбөө дүүргэхэ.

Үдын совхозой хонишод малай түл олоор абажа, түлжүүлхэ, 28 процентээр ехэ нооһо абажа, гүрэндэ худалдаха болобо.

Чисаанын совхоз энэ жэлдэ түсэбһөө гадуур 1000 центнер мяха, 600 центнер һү, 114 центнер нооһо абажа, худалдаха.

«Шергинский» совхоз ажахыгаа тусхай шэглэлтэй болгохо, бригада, фермэнүүдээ томодхохо хэмжээнүүдые зохёонхой. Тиихэдээ гол түлэб ажахынь гахай үсхэбэрилэгдэхээр шэглүүлэгдэхэ. Энэ жэлдэ тус ажахын коллектив 10440 центнер хүрэтэр мяха абаха, тэрэ тоодо 4000 центнер гахайн мяха абаха. Иигэжэ 1963 онойхитой жэшээлхэдэ, 35 процентээр ехэ мяхан, тэрэ тоодо гахайн мяха 2 дахин ехээр абтаха болоно бшуу.

Хүдөө ажахын үйлэдбэриие оньһожоруулха, ажахын, байрын гэрнүүдые бариха талаар

Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхын, продукциин өөрынь үнэ сэн хямдаруулхын зорилгоор хүдөө ажахын үйлэдбэридэхи ажал ехэтэй хүдэлмэри, тусхайлбал, мал ажалдахи хүдэлмэри бүхыдэнь оньһожоруулха хэмжээнүүдые үргэнөөр бэелүүлхэ.

Республикын хүдөө ажахын механизаторнууд газар тариалан улам ашагтай һайнаар эрхилхын, бар хүсэ тон багаар хэрэглэжэ, үндэр баян ургаса абахын түлөө тэмсэхэ уялгатай.

Колхоз, совхоз бүхэндэ мал ажалдахи ажал ехэтэй хүдэлмэри бүхыдэнь оньһожоруулха хэмжээнүүд тодорхойлогдохо байна. Нэн түрүүндэ тэжээл бэлдэхэ, малда тараажа үгэхэ, уһаар хангаха, һү һаалиин, гахайн, шубуунай фермэнүүдэй досоохи, газаахиие сэбэрлэхэ хүдэлмэри оньһожоруулагдаха болоно.

Энэ жэлһээ эхилэн, тусхай бригада, звенонуудые эмхидхэжэ орохомнай. Эдэ бригада, звенонуудта шухала хэрэгтэй болохо тусхай машина зэмсэгүүд үгтэхэ. Иигэжэ ойрын 2—3 жэлэй туршада ороохо тарьяа, хартаабха, саахарай свёкло, овощ тарижа ургуулха хэрэгтэ бар хүсэ хэр[...] хэеэ болихо зорилго табигдана.

Трактор, комбайн болон бусад техникэ, түхеэрэлг[...] дые хэрэглэлгые гуримшуулжа, тусхай эзэтэй болгохо[...] набди. Тракторна бригада, отрядуудые техническэ тал[...] хангаха, заһабарилдаг мастернуудай бригаданууды[...] хаанагүй эмхидхэхэбди. «Сельхозтехникэдэ» харьяатай [...] низацинуудай ажахынуудые комплексно аргаар хан[...] үргэнөөр бэелүүлхэ болонобди.

Трактор, хүдөө ажахын бусад машинануудые бүла[...] ябуулха хэрэг ажахы бүхэндэ бэелүүлэгдэхэ. Иигэжэ[...] машинануудай хүсэн дүүрэн хүсэдөөр хэрэглэгдэхэ, [...] халаанда түргөөр ябуулагдаха. Сеялкэдэ үрэһэ хүргэхэ[...] хүдэлмэри оньһожоруулха, жаткануудые холбожо яб[...] хүдэлмэри эмхидхэхэбди.

Бүхы техникые ехэ бүтээсэтэйгээр ашаглаха тэмсэ[...] гэдхэгдэжэ, ажалай бүтээсые 15 процентһээ бага бэшээр[...] шалүүлхэбди.

Запасной частьнуудые алмажа, тоһо, түлишэ болон [...] материалнуудые, мүнгэ зөөри багаар гаргашалжа, те[...] улам һайнаар ашаглан хэрэглэжэ, тариан ажалай пр[...] циин үнэ сэнгые түсэбөөр хараалагдаһанһаа 5 проце[...] хямдаруулхабди.

Промышленна электростанцинуудай үндэһэ һуури[...] хүдөө ажахыгаа саашадань электрификацилха хэмжээн[...] зохёожо бэелүүлхэ болонобди. Электротүхеэрэлгэн[...] зайн гал дамжуулха лини ашагтай һайнаар хэрэглэлгы[...] римшуулжа, нэн түрүүндэ мал ажалай фермэ, ороохо[...] ряанай тоог, заһабарилгын мастерской болон колхоз, [...] хозуудай хамһабариин бусад предприятинуудые зайн га[...] хангахабди. Тиигэжэ ажахыда зайн гал үргэнөөр х[...] лэгдэхэ болоно.

Хүдөө нютагуудта барилга хэхэ хэрэгые һайжаруул[...] Районно, ажахы доторой барилгын түхэл шэнжые түсэ[...] гэ, комплексно ёһоор проект зохёохо, барилга хэхэ, үйл[...] риин ажал ехэтэй хүдэлмэри оньһожоруулха хэрэгые х[...] да абан, мүнгэ зөөри алмалта хэхээр типовой проектну[...] үргэнөөр нэбтэрүүлхэбди.

Үйлэдбэриие тусхай шэглэлтэ[й] болгохо, экономико хүгжөөхэ, ажахын тоосоо нэбтэрүүлхэ тала[ар]

Хүдөө ажахын үйлэдбэриие ашаг ехэтэйгээр хүгжөө[...] ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын, продукциие улам ех[...] абадаг болохын, үнэ сэнгыень хямдаруулхын зорилгоор [...] лэдбэриин управлени бүхэндэ, ажахынь гол шэглэл[...] дые, газарай хүрьһэнэй, сагай уларилай онсо өөрэ ил[...] бусад онсо эрхэ байдалые хараалан, ажахынууд хоор[...] дын, мүн колхоз, совхоз бүхэнэй үйлэдбэриень тусхай ш[...] лэлтэй болгохо хэмжээ абаха байнабди.

Ажахы, фермэ, бригада бүхэниие томодхохо, тусхай ш[...] лэлтэй болгохо хэмжээнүүдые нэн түрүүндэ бэелүүлх[...] Илангаяа шубуу дэгжээлгээр, гахай үсхэбэрилгээр, х[...] таабха, саахарай свёкло, овощ ургуулгаар иимэ хэмжээ[...] абтаха.

Энэ жэлдэ үндэгэ олоор абахын түлөө Эрхирэгэй совхо[...] ажахын барилгануудые бодхоохобди. Тиигээд 1965 о[...] 5—6 миллионһоо үсөөн бэшэ үндэгэ абадаг болохо асу[...] шиидхэгдэхэ. Жэлдээ 25 миллион үндэгэ абаха шубуу[...] гүрэнэй фабрика Улаан-Үдэдэ бариха проект зохёолго, [...] рилгые түргэдхэхэбди.

10—15 мянган дүрбэлжэн метр талмайтай теплична[...] комбинат энэ жэлдэ Улаан-Үдэ городто барихабди. [...] комбинат жэлдээ 400 тонно эртын овощ ургуулха.

Ажахын, илангаяа гээгдэнги колхозуудай, уритадаг с[...] хозуудай экономикые хүгжөөхэ хэрэгые ехэ шухала ү[...] тай гэжэ тоолоод, эдэ гээгдэнги ажахынуудые бэхижүүл[...] түлөө бэрхэ хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэдые эльгээхэ, м[...] териально-техническэ талаарнь хангаха нэмэлтэ хэмжээн[...] дые абахабди. Зарим ажахынуудай үйлэдбэриин түсэбүү[...] яахадаа дүүргэдэггүй байһанайнь, ажалайнь бүтээсын ба[...] ехэ гаргаша хэдэг, хүдөө ажахын продуктнуудай үнэ сэн[...] ехэ байһанайнь шалтагаануудые хүсэдөөр тодорхойлхо[...] Хүдөө ажахын продуктнуудые ехээр абадаг болохо, эко[...] мическа дүнгүүдынь эрид һайжаруулхын түлөө тусхай х[...] жээнүүдые зохёожо бэелүүлхэ болонобди. Худал мэдээ х[...] гэхэ, мүнгэ зөөри хэмһээ үлүүсэ гаргашалха болон бу[...] дутагдалнуудтай эрид тэмсэхэбди. Алба захиргаанай, х[...] һабариин ажалай хүдэлмэрилэгшэдые саашадаа үсөөлхэ[...] Тоо бүридхэл хэхэ, тоосоо хэхэ ябадал һайжаруулагд[...] уритахэ болон гүрэнэй, финансова журам эбдэхэ ябад[...] усадхагдаха.

Отделени, фермэнүүдтэ, мүн бригада, звенонуудта ажа[...] тоосоо сэхэ шууд нэбтэрүүлхэбди. Зөөри, зөөшэ, ажал, ү[...] тэжээл гаргашалха, продукци бүхэниие абаха, мүн бү[...] хүдэлмэри хэхэ һара бүхэнэйнь лимит үгэжэ байха болоно[...]

Продукци ехээр абаха, шанарыень һайжаруулхын тү[...] колхознигуудые, совхозой хүдэлмэрилэгшэдые түлбэр[...] талаар урмашуулха хэмжээнүүдые бүхы ажахынуудта [...] хёожо бэелүүлхэ байнабди. Продукци абаһанайнь, про[...] циин шанарай зэргээр колхоз, совхозуудта түлбэри үг[...] шагнал, нэмэлтэ түлбэри үргэнөөр хэрэглэгдэхэ.

**

1964 ондо социалис уялгануудые абаад, урдаа табигдаһа[н] зорилгонуудаа амжалтатайгаар бэелүүлхын түлөө х[...] ажахын хүдэлмэрилэгшэд бүхы хүсэ шадалаа, мэргэ[...] шадабаряа элсүүлжэ, мүрысөө улам үргэдхэхэ. Тии[...] КПСС-эй XXII съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые, хү[...] ажахын үйлэдбэриие ашаг ехэтэйгээр хүгжөөхэ тү[...] КПСС-эй ЦК-гай февралиин Пленумэй шиидхэбэриие ду[...] гэхэ тэмсэлдэ ёһотой хубитаяа оруулха байна.

Тус уялганууд колхознигуудай, совхозуу[...] хүдэлмэришэдэй суглаанда, партномуудай п[...] нумүүд дээрэ, колхоз, совхозуудай үйлэдбэр[...] управленинүүдэй суглаануудта зүбшэн хэлс[...] дээ, КПСС-эй областной комитедэй пленум[...] 1964 оной апрелиин 8-да һайшаагдаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Мухар-Шэбэрэй үйлэдбэриин управлениин «Коммунизм» колхозой тракторна бригадын бригадир П. П. Челночков (зүүн гарһаа) хабарай тарилгын хүдэлмэридэ эхилэн орохын урда тээ залуу трактористнууд, комсомолой гэшүүд Виктор Оленников, Анатолий Федотов гэгшэдтэ зүбшэл үгэжэ байна. С. ЦЫДЫПОВЭЙ фото.

УҺАН ЕРЭЭ!

— Уһан ерээ, уһан ерээ! Хабарай уһан шара тоһонтой жэшээтэй юм. Балгашье уһан үбһэ ногооной, тарья талханай ургасада нэмэри болодог гээшэ. Тиимэһээ хотон зоноороо сугларжа, үбгэн хүгшэнгүй энэ хүдэлмэридэ халуунаар хабаадалсая,— гэжэ үбгэн луговод Даша Иванов бригадиртаа хандана.

— Даша абгай зүб лэ хэлэнэт. Та, сабшалан тариалан һайрамай, гол горходой уһаар уһалха тухай һара манай республика дотор соносхогдоо гэжэ радио, газетэнүүд дээрэһээ дууһаһан байгаа ёһотойт. Мүнөө хаа хаанагүй энэ хүдэлмэри тон лэ шухала хэрэгүүдэй нэгэн болоно байна гээшэ. Манай колхоз дотор энэ хабартаа арба гаран уһалагшадай звенонууд бүридхэгдөө. Колхозоймнай табан бригадада иимэ звенонууд бии ургасын түлөө тэмсэжэ байнхай. Мүнөө хада майлын саһанай хайлажа, һубаг ханаабуудаар уһа най ябажа байхада гэртээ һуужа байлтай бэшэ ха юм даа. Эдэ халуун үдэрнүүдтэ танай звенодо нэмэжэ арба гаран хүн сабшалан дээрэтнай эльгээгдэхэнь. Тэдэниие Та зүбөөр хубаарилан табижа шадаал һаа, бүхы сабшалангаа жэгдэхэнээр уһалха зэргэтэйт, — гэжэ Барай Адаг гэжэ участогай сабшалан дээрэ ерэһэн Мухар-Шэбэрэй «Знамя Ленина» колхозой табадахи комплексно бригадын бригадир Тумэнбаяр Гармаев хөөрэнэ.

Хүүежэ, хааяжа байһан уһа һубаг ханаабуудаар ябуулжа, сабшалан дээгүүр тараажа байһан үбгэжөөл Цыренжап Цыдыпов эдэ хоёрой хөөрэлдэжэ байхыень шагнаархаад...

— Даша юрэдөө урдахияа хараад лэ ябал даа саашаа. Бидэ хоёрой энэ уһалһан сабшаланһаа гараха юумэниинь гараха, ургаха юумэниинь ургахал байха даа. Үбһэндэ ороходо урагша хойшоо унашаһан сабшаланда машина тракторынь хахажа, сасажа, ябажа үгэхэгүй бэшэ гү,— гэнэ.

— Манай «мундуу хара» амаар лэ һайн хүн гээшэ. Теэд, энэтнай хүдэлхэдөөшье үбгэрөөб гэхэгүй мундуул хүн гээшэл даа. Хара даа, Тумэнбаяр, энэ үглөөнэй тээ-тэрэ гол ханаабһаа эхилээд Заганай хилэ хүрэтэр сагаан таляан болотор уһалжархиба. Хамтадаа энэ урагшалааша гол 30 гектар болохол даа. Таляан дээрэнь мүнөө үглөөнэй гурбан алаг нугаһан эрьелдэнэ, — гэжэ үбгэжөөл Даша нүхэр тухайгаа бригадиртаа хөөрэнэ.

— Хойноһоо олон хүнүүд трактораар ерэхэ. Гол ханааһаа «Нагмидай бууса» руу ошодог ханаабаар уһа табиха байна. Нагмидаймнай бууса ёһотойл һаари һайн үбһэтэй саб[...] гээшэ. Трактораар шэбхэ, [...] луу шэрэжэ, хаалтыень [...] байна. Һайнаар уһалагда[...] тэндэ гектарай 25—30 це[...] хүсы үбһэн абтаха байха[...] жэ Т. Гармаев бригадир [...] нэ.

Иигэжэ энэ бригадын [...] уһалагшад соносхогдоһон [...] түрүүшын үдэрһөө эхилжэ [...] ногооной үндэр ургасын [...] тэмсэжэ байна. Тиигэжэ [...] Адаг гэжэ 300 га сабш[...] һаа нёдондо жэлэйхиһээ [...] дахин ехэ ургаса хуряаха [...] гү, али гектар бүриһөө [...] 15 центнер үбһэ хуряахы[н] [тү]лөө тэмсэжэ байна.

«Уһан ерээ...» гэлдэжэ [...] үдэрнүүдтэ хэдэн арбаад [...] энэ бригадынхид сабшалан [...] гаранхай.

Б. Дымбры[...] манай штатнабэшэ [...]

БУРЯАД ҮНЭН
2-дохи нюур.
1964 оной апрелиин 17.

…ОВЕТСКО-ПОЛЬСКО ХАНИ БАРИСААНАЙ МИТИНГ

(…эл. Эхиниинь 1-дэхи нюурта)

…хүгжөөн дэбжээхэ, ажа… һайжаруулхын түлөө аха …лис оронуудай, тэндэхи ком… партинуудай тэмсэлые муу… …жэ һэдэдэг болоһон байна. …оронуудтахи экономико …түлөө, хүнүүдэй байдал …жаруулхын түлөө тэмсэлые …рэг гээшэ гэжэ мэдүүлэн, …хүтэлбэрилэгшэд үнэндөө …обществын хүниие эрхим …байдалай түлөө, ерээдүйн …һайхан байдалай түлөө …урмашал жүдхэмжэһөөнь …Имагтал амгалан байдалда, …ондо ондоо байгууламжатай гүрэнүүдэй амгалан ёһоор …олго тухай Ленинэй заа…һелүүлһэнэй үндэһөөр лэ …амжалтатайгаар хүгжөөгдэхэ байна бшуу.

…тһээ нэгэ бага хадуурхамни …С. Хрущев хэлэбэ. Хэрбээ …съезд дээрэ суглараад, эко…хүгжөөлгэмнай хүрөө болоо, …тай болохогүйн тула про…, хүдөө ажахын эд товар …аргаха хэрэгтэй, тиигэжэ …«түрэлгэһөө», буржуазна …билан түрэлгэһөө өөрыгөө …хэрэгтэй гэһэн шиидхэбэри …амнай юун бололтойб.

…лизм байгуулгада иимээр …, бүһэеэ шангаар татахын …нүүдые үйлэдбэрилэн гар…хэрэгтэ промышленностьяа …н оруулха хэрэгтэй болохо …жэ Н. С. Хрущев үргэлжэ…лэбэ. Тиимэ шиидхэбэреэр …зориг бадаруулжа, ураг…аха хүсэ болон зориг тэ…руулжа шадагдаха аал. Ураг…аа дабшахаб?—Үхээр тээ…зам хэрэггүй, энэнь манай …э.

…най зүбые ажабайдал ха…байха. Троцкий гэжэ байһан …агаа һэм? Ленинтэй тэмсэ…ионизм гаргана гэжэ ондоо…б асын зэмэ тохон тэрэниие …бусад сухаригшад бии бай… 1921 оние һанана бээзэт, …Ленин экономическа шэнэ …бэелүүлхыень ороноо уряа…й. Тиихэдэ манай партиһаа хэды шэнээн хүн гаража ошоо һэм. Тэрэ бүхэн өөрыгөө үнэнтэ революционертэ, үнэнтэ коммунистда тоолодог байгаа.

Ямаршье галзуу хашхараан бидэниие ленинскэ замһаа хадууруулжа шадахагүй гэжэ Н. С. Хрущев хэлэнэ. Хашхаралдаан, гонгинолдоон хадаа өөрынгөө хүсэндэ этигэдэггүй байһанай үрэ хойшолон болоно. Хитад ороной урда мүнөө гаранхай тон шухала асуудалнуудһаа,— оронойнгоо экономико хүгжөөхын, улад зоноо тэжээхэ, хубсалуулхын, гэр байра барихын, соёл культура дэбжээхын тула экономикоёо хүгжөөхэ, ажамидаралай хэмжээ дээшэлүүлхэ ябадалһаа — хитад арадые һамааруулан зайсуулха аргань болоно. Революци хээд, илалта туйлажа байһан партида, арад зондо юун гол шухалаб гэбэл,— ажахын политика болоно. Экономикоёо түргэнөөр хүгжөөхэ тума дэлхэйн революцида нүлөөлэлгэмнай бүри ехэ, бүри түргэн болохо байна.

Революционно хооһон гоё үгэнүүдые хэлэхэ, революциин аша туһада һайнаар үхэхые уряалха гээшэ бодото марксизм-ленинизмтэй ямаршье холбоогүй юм гэжэ Н. С. Хрущев саашадаа үргэлжэлүүлэн хэлэбэ. Марксис парти арадуудай хуби заяагаар зугаа хэхэ эрхэгүй. Юундэб гэхэдэ, иимэ парти арадай түрүү манлай болоно, арадай хуби заяанай түлөө харюусаха, тэдэниие эмхидхэн жагсааха, зүб замаар хүтэлхэ ёһотой байна.

Сталинда шүтэн һүгэдэдэг байһан ябадалые элишэлһэн КПСС-эй XX съездын шиидхэбэринүүдые Хитадай хүтэлбэрилэгшэдэй илангаяа ехээр муушалдаг тухайда хэлэхэ зуураа, нүхэр Н. С. Хрущев иигэжэ онсолон тэмдэглэбэ: революционернүүдби, үшөө марксистнууд гээшэбди гэжэ өөһэдыгөө нэрлэдэг хүнүүдэй иимэ үгэ хүүр хэлэхэдэ тон таарахагүй байна. Энэнь хадаа бүхы дэлхэйн коммунис хүдэлөөнһөө, КПСС-эй XX съездын шиидхэбэринүүдэй түүхэтэ ехэ удха шанартай байһан тухай мэдүүлһэн тон олонхи компартинуудай хамтын хараа бодолһоо хахасан һалаһан удхатай ябадал болоно.

Сталинда шүтэн һүгэдэлгэ хэдэ хэдэн аха дүү партинуудай байдалда, илангаяа манай партиин, польско болон венгер коммунистнуудай байдалда хүндэ ушар тохёолдуулаа. Сталин ехээр һэжэглэдэг дээрэһээ польско коммунистнуудта этигэдэггүй байһаниинь элитэ. Польско коммунистнуудые тон хүндөөр, үндэһэ баримтагүйгөөр гэмнэдэг байһаниинь мүн лэ элитэ. Дэлхэйн хоёрдохи дайнай урда тээхэнэ Польшын коммунис парти тараагдаһан, тиигээд тэрэнэй хэдэн олон ажал ябуулагшад хэсүү мүрдэлгэ гүндэлгэдэ ороһон юм.

XX съездын шиидхэбэринүүд КПСС-тэ, Советскэ Союзда тон шухала удха шанартай байхаһаа гадна, мүн дэлхэйн коммунис хүдэлөөндэ, социалис хани нэгэдэлдэхи агуу ехэ хэрэгүүдтэ хүсэтэ түлхисэ боложо үгэһэн байха юм. Ехэ ба бага шүтөөн бололгын саг бусалтагүйгөөр ошоо. Тэрэниие һэргээн бодхоохо гэһэн хүнүүд эшхэбтэр байдалда орохо байха.

Хитадай хүтэлбэрилэгшэдэй мүнөөнэй хараа бодолой империалистнуудые ехээр баярлуулдагынь онсо анхармаар ушар болоно гэжэ Н. С. Хрущев үргэлжэлүүлэн хэлэбэ. Буржуазна хэблэл коммунис хүдэлөөндэхи һандарал тухай элдэбээр бэшэнэ, КПК-гай хүтэлбэрилэгшэдэй һандаргахы политика коммунис хүдэлөөе һуларуулха, гэдэргэнь татаха бээзэ гэжэ найдана. Мүнөө Хитадай хүтэлбэрилэгшэд уласхоорондын оршом соо, коммунис хүдэлөөндэ иимэ гутамшаг муухай үүргэ дүүргэжэ байнал даа. Хитадай хүтэлбэрилэгшэд социалис лагерьташье мүн иимэл һандаргаха, задаргаха политика баримтална. Хэрбээ марксизм-ленинизмын компосые гарһаа алдабал, националис ёһоной, марксизмда харша хараа бодол баримталбал, иимэ муухай бүр шабар руу орохо байна бшуу.

Советскэ Союзай Коммунис парти, Польшын Хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл парти өөһэдынгөө бата нэгэдэлые, дэлхэйн коммунис хүдэлөөнэй нягта жагсаалые эрид шууд хамгаална. Марксизм-ленинизмдэ эсэргүүсэн тэмсэдэг этэгээдүүд алишье талаһаа гаража ерээ һаа, манай партинуудһаа зохихо харюу абахал байха. КПСС болон ПОРП манай оронуудай ажалшадые хани барисаанай, харилсаа холбооной ленинскэ хараа бодолтойгоор хүмүүжүүлнэ, тиимээр хүмүүжүүлхэ байха, манай партинуудай марксистско-ленинскэ хараа бодолые хэншье хэлбэрүүлжэ шадахагүй.

Хитадай компартиин хүтэлбэрилэгшэдэй һандаргалта ябуулга хэбэшье һаань, хүсэн түгэлдэр коммунис хүдэлөөн шэнэ шэнэ илалтанууд тээшэ Ленинэй зааһан замаар найдамтай дабшаха байха. Уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй бата нэгэдэлтэй, социалис оронуудай нягта жагсаалтай байхын түлөө тэмсэлээ улам шангадхахабди, уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй талаар хамтаараа тодорхойлон зохёоһон жэнхэни хараа шугамаа сэхэ шууд хамгаалхабди. Марксизм-ленинизмын илаха байһанда ямаршье һэжэг байхагүй!

Манай оронуудай арадууд ерээдүй тээшээ найдамтайгаар харана, коммунизм тээшэ бата алхамаар дабшана. Манай хани барисаан — хүсэ шадалай ба эршэ зоригой түгэлдэр эшэ үндэһэн, урагшаа дабшалгын урмашуулагша нүхэсэл болоно. Манай арадуудай эгээн ехэ баялиг болоһон агуу ехэ хани барисаае, аха дүүгэй холбоое нарин нангинаар хямгадан хамгаалха, батадхан бэхижүүлхэбди. Манай харилсаа холбоое хэлбэришэгүй бэхижүүлхэ, уласхоорондын оршом соо ниитэ хараа шугам хамтын хүсөөр бэелүүлхэбди.

Поляк болон совет арадуудай аха дүүгэй хани барисаанай хүндэлэлдэ, Польшын Хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партиин, нүхэр Владислав Гомулка түрүүтэй тэрэнэй Центральна Комитедэй хүндэлэлдэ, Польшын Арадай Республикын, нүхэр Юзеф Циранкевич түрүүтэй тэрэнэй правительствын хүндэлэлдэ нүхэр Хрущевой юрөөл табихадань, угаа ехэ зал соо удаан замхашагүй альга ташалган дахин дахинаа нэжэгэнэбэ.

Н. С. Хрущев нэрьемэ альга ташалгаар угтагдан иигэжэ хэлээд, үгэеэ дүүргэбэ:

Социализмын оронуудай нягта нэгэдэл, бата жагсаал, уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй бата жагсаал мандаха болтогой!

Бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал мандаха болтогой!

Марксизм-ленинизм мандаха болтогой!

Нүхэр В. ГОМУЛКЫН хэлэһэн үгэ

…гөө үгые эхилхэдээ, Влади…мулка Польшын партийно…льствын делегациин зүг…тлаларгшадта үнэн зүрхэнэй …та хүргөө, Польшын арад…халуунаар, талархалтай…андадагайнь түлөө москва…, бүхы совет хүнүүдтэ ба…хүргөө.

…омическа, политическэшье …польско-советско харилсаа …й, тэрэниие саашадань хүг…лээн шухала асуудалнуудые …Союзай парти, правитель…хүтэлбэрилэгшэдтэй зүбшэн …тулада бидэнэр танайда …ёоор айлшалжа ерээбди. Эдэ …холбоонууд манай хоёр …арадуудта, эб найрамдалай …оциализмын хэрэгтэ тон ехэ …ргадаг гээд нүхэр Гомулка

…мэтэ хани ёһоор үгээе ойл…, манай партинууд болон …дэй политикын бүхы гол …шуудаар нэгэн һаналтай …оршон байдалда үнгэрһэн …нүүдэй үрэ дүнгөөр ма…легациин гүнзэгы ехээр һа…нанги байһые элишэһэн …е би хүсэнэб.

…хамтын шиидхэбэринүүд …Советскэ Союз хоёрой хоо…шэнэ аха дүү болон союз…харилсаанда хүсэд таарал…на. 20 шахуу жэлэй урда …лерherовскэ булимтарагшадһаа …армиин сүлөөлһэн Польшын …бишыхан газар дээрэ эр…тэй одоной толорхо үедэ эдэ …нуудта бидэнэр үндэһэ …табиһан байгаабди.

…хубилалтануудай боло…, арадай Польшын тогто…н тэдэ үдэрнүүдтэ, интер…измын гол ёһонуудта, харилсан туһалалсалгада үндэһэлһэн шэнэ, аха дүүгэй харилсаан манай оронуудай болон арадуудай хоорондо тогтоо һэн.

Хани барисаан, харилсан туһалалсалга, харилсаа холбоон тухай 1945 оной апрелиин 21-нэй договороор батадхагдаһан польско-советскэ холбоон энэ үе соо ажабайдалай эгээн лэ бэрхэтэй шалгалтые эрхим һайнаар барижа гараа гээд нүхэр Гомулка онсолон тэмдэглээ. Энэ союз хадаа Одер болон Нейс дээгүүр гараһан Польшын хилын ойроо хүртэшэгүй байлгые найдамтайгаар хангаа, империализмын зүгһөө баалалта баадхалгаһаа арадай залуу гүрэниие хамгаалаа, Польшын арадай ажахые һэргээхэ, али бүхы талаарнь хүгжөөхэ түгэлдэр хүсэтэ арга боложо үгөө. СССР-тэй холбоотой байхадаа Польшо эб найрамдалые болон уласхоорондын харилсаа холбоо байгуулхые эрмэлзэдэг гүрэн боложо, Европодо ээлхэ ёһотойл һууриия эзэлээ. Польско-советскэ договорой хүсэндөө байха болзорые һунааһан ушарые, зохихо үе соо бидэнэрэй хэхэ гэжэ хараалһан юумэнүүдые Польшын арад нэгэн һаналтайгаар, баяр баясхалантайгаар һайшааха гээд нүхэр Гомулка мэдүүлээ. Социалис революци хадаа үнгэрһэн жэлнүүдэй үедэ Польшын арадай ажабайдалые үндэһөөрнь шэнэдхэн хубилгаа, сүлөөлэгдэһэн, өөрынгөө партяар залан шэглүүлэгдэдэг ажалшадай эршэ зориг Польшые дайнай һандарал хохидолһоо гаргажа, мүнөө тэрэниие промышленно-аграрна хүсэтэй орон, социализмын болон эб найрамдалай хэрэмүүдэй нэгэн болгоо гэжэ тэрэ заагаа.

Буржуазна Польшотой жэшэхэ болоо һаа, арадай Польшын промышленна хүсэ шадал хүн бүхэндэ абажа тоолобол арба дахин нэмээ, зуун гектар бүриһөө хүдөө ажахын продукци абалга гурбанай хоёр хубяар ехэ болоһон байна. Промышленностьда хүдэлдэг хүдэлмэришэн ангиин тоо дүрбэ дахин, инженернүүдэй—найма дахин олон болоо. Орон дотор эгээн ехээр хүгжэһэн машина бүтээлгын продукци буржуазна Польшын хэмжээнһээ 30 дахин ехэ болоо, химическэ үйлэдбэри 20 дахин ургаа. Мүлжэгшэ ангинуудһаа сүлөөрһэн Польшын арад өөрынгөө шэн зоригто ажалай үрэ дүнгые үргэнөөр эдлэнэ. Национальна доходой гурба дахин нэмэһэн ушар промышленна, гэр байрын, социально-культурна барилгын үргэн ехэ далайсые хангахаһаа гадна, хүн зоной байдал нилээд ехээр һайжаруулха, материальна баялигые бүри ехээр хэрэглэхэ, соёл культурын, эрдэм ухаанай, гэгээрэлэй туйлалтануудые үргэнөөр ашаглаха арга олгоһон байна.

Польшын арадай энэ ехэ зохёон байгуулхы ажал хэжэ ороһон түрүүшын үдэрнүүдһээ хойшо Советскэ Союзай зүгһөө туһаламжа үзүүлэгдэдэг байгаа гээд Польшын делегациие толгойлогшо онсолон тэмдэглээ. Урьһаламжанууд, машина түхеэрэлгэ, түүхэй эд Советскэ Союзай зүгһөө үгэлгэ тухай, техническэ болон научна туһаламжа тухай, худалдаа наймаанай ургалта тухай нүхэр Гомулка һануулаа. Польшо өөрынгөө зүгһөө капитальна түхеэрэлгэнүүдые, промышленна бэлэн болоһон зүйлнүүдые Советскэ Союзда үгэдэг байна.

Эды бүхы баримтануудые мүнөө һануулха шухала болоно гээд нүхэр Гомулка үргэлжэлүүлэн хэлээ. Юуб гэхэдэ, эдэ баримтанууд хадаа социалис гүрэнүүдые нэгэдүүлдэг аха дүү ёһоной харилсаа холбоон, харилсан туһалалсалга хадаа али алиндамнай ашагтай туһатай холбоон боложо үгэнэ гэжэ бүри тодорхойгоор, эли тодоор манай хоёр арадуудта харуулжа үгэнэ.

Советскэ Союзые империалис гүрэн шэнгеэр, Экономическа Харилсан туһалалсалгын Соведэй бусад оронуудай промышленна хүгжэлтые һаатуулдаг, тэдэниие өөрһөө дулдыданги, имагтал түүхэй эд гаргадаг оронууд байлгахые хүсэдэг агуу ехэ гүрэн гэһэн хэбэртэйгээр харуулхые оролдон Совет орондо эсэргүү худал хуурмаг идхалта хэгшэдые эдэ баримтанууд буруутуулжа үгэнэ.

Манай амжалтанууд, хамтымнай туйлалтанууд саашанхи жэлнүүдтэ Польшын болон Советскэ Союзай хоорондохи али бүхы талынь харилсаа холбоо улам бэхижүүлхэ бата бэхи үндэһэ һуури байгуулжа үгэнэ гээд нүхэр Гомулка хэлээ.

Польшын Хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партиин IV съездээ бэлэдхэжэ байһан тухай тогтоходоо, нүхэр Гомулка иигэжэ мэдээсээ. 1966—1970 онуудай шэнэ табан жэлэй түсэб тушаа директивэнүүд партиин саашанхи ажал ябуулгын программа боложо үгэнэ. Промышленна үйлэдбэри 45—47 процентээр нэмэхэ гэжэ хараалагданхай. Өөрын түлишын — элшэ хүсэнэй болон промышленностьда хэрэгтэй зүйлнүүдэй баазануудые хүгжөөлгэдэ ехэ мүнгэ зөөри зорюулагдаха байна. Арадай байдал, тэрэнэй ажаһуудалай, социальна болон культурна эрхэ байдалые саашадань һайжаруулхаар түсэблэгдэнэ. Эдэ зорилгонуудые дүүргэлгэ капитализмтай социализмын мүрысөөндэ, хүн түрэлтэнэй амгалан тайбан ерээдүйн түлөө тэмсэлэй хамтын хэрэгтэ Польшын арадай, тэрэнэй партиин туһа нэмэри болохо байна.

Польшо СССР хоёрой хоорондохи олон талын экономическа, техническэ харилсаа холбоо саашадань хүгжөөлгэ манай экономическа түсэбүүдые амжалтатайгаар дүүргэхэ хэрэгтэ угаа ехэ, үнэхөөрөөл шиидхэхы удха шанартай гээд нүхэр Гомулка мэдүүлээ. Хани ёһоной хэлсээ хэхэдээ эдэ асуудалнуудта бидэнэр горитой анхарал хандуулһан байнабди.

СЭВ-эй шатаар манай экономическа харилсаануудые хүгжөөжэ, тэрэшэлэн хоёр талын болон үйлэдбэриие тусхай мэргэжэлдэ, хамжажа ажалалгада бүри гүнзэгыгөөр оролгодо, орон бүхэнэй нөөсэнүүд болон ажахын арга боломжонуудые гамтай шадамараар ашаглалгада түшэглэдэг бусад социалис оронуудай олон талын харилсаае хүгжөөн гүнзэгырүүлжэ, бүхы социалис хани нэгэдэлэй арадуудай экономическа түргэн ургалтые болон техническэ дэбжэлтые бидэнэр хангажа шадаха байнабди.

Уласхоорондын шухалын шухала асуудалнууд тухай нүхэр Гомулка саашань хэлээ. Польско-советскэ харилсаа холбоон, аха дүүгэй союз хадаа манай экономическа, мүн политическэ харилсаануудай бэелүүлэгдэхэ үедэ хүсэд һайнаар шалгаран гараа, сэрэгэй ээрхэг түримхэй аашануудай аюулда эсэргүүсэн, ондо ондоо социальна байгуулалтатай гүрэнүүдэй энхэ тайбанаар зэргэ оршон байхын түлөө, уласхоорондын шахардуу шанга байдал һуларуулхын түлөө социалис лагериин оронуудай хамтаараа хэдэг эсэшэ сусашагүй тэмсэлэй үедэ шалгалта барижа гараа гээд тэрэ тэмдэглэһэн байна. Хүйтэн дайнай болон яаралтайгаар зэбсэгжэлгын уршагта политикада эсэргүүсэн, ядерна дайнай аюул зайсуулхын түлөө, буу зэбсэг бүгэдэ ниитээрээ, хүсэдөөр хуряахын түлөө олон жэлэй турша соо бидэнэр хамтадаа тэмсээбди. Германиин асуудал шиидхэхын, гитлеровскэ рейхые илаһанай хубилгагдашагүй дүнгынь бологшо эбэй договор баталхын түлөө, бүхы дэлхэй дээрэхи эб найрамдалда тон аюултай Баруун Германиин империализмые зэбсэглэхэ политикые болюулхын түлөө бидэнэр хамтадаа тэмсэжэл байдаг гээшэбди. Нэгэдэмэл Нацинуудай Организацида, уласхоорондын бусад бүхы организацинуудта болон конференцинүүд дээрэ бидэнэр хамтадаа ябуулга хэдэг байнабди.

Эб найрамдалай, арадуудай эрхэ сүлөөгэй түлөө социалис лагериин хэдэг хамтын тэмсэлдэ Советскэ Союзай эгээн ехэ, шиидхэхы туһа нэмэри оруулдаг байһаниинь сохомтой гээд нүхэр Гомулка мэдүүлээ. Советскэ Союзай ядерна хүсэ шадал эб найрамдалые хамгаална, дай жүрөөдэдэг империалис хүсэнүүдэй амыень татана. Советскэ Союзай ядерна зэбсэггүй байгаа һаань, дай жүрөөдэдэг империалис хүсэнүүдтэ орходоо эб найрамдалай, социализмын хүсэнүүд мүнөө булюу боложо шадахагүй, колониализмда эсэргүү национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөн илажа шадахагүй, бүхы дэлхэй дээрэ социализмын бүрин илаха хараа зам тухай хэлэхэ аргагүй байгаа.

Империалис ээрхэг түримхэйшүүлэй замда Соведүүдэй ороной техническэ болон оборонно хүсэ шадалай дабагдашагүй һаад хаалта табяад байхада социалис гүрэнүүдэй нэгэдэмэл политикаһаа уламжалан дэлхэй дээрэ эб найрамдалай тала баригшадай хүсэн ехэ болоо, дэлхэйн дайнай аюулые зайсуулха бодото арга бии болоо.

Империализмын эгээн ээрхэг хүсэнүүд хүйтэн дайнай хуушанай хараа бодол баримталһаар. Канцлераа һэлгэһэн аад, өөрынгөө политикые һэлгээгүй боннско правительствын хараа бодол энээндэ эли тодо жэшээ боложо үгэнэ гээд нүхэр Гомулка тэмдэглээ. Тэрэнэй зорилго хадаа дэлхэйн хоёрдохи дайнай һүүлээр Германида, Европодо тохёолдоһон байдалые хубилгаха ябадал болоно.

Манай оронуудай уласхоорондын эрхые, аюулгүй байдалые, Германиин Демократическа Республикын, Польшын, Чехословакиин, бүхы социалис лагериин аюулгүй байдалые Варшавска договорой нэгэдэмэл хүсэнүүд, нүхэр Хрущевой хэлэһэнэй ёһоор, Советскэ Союзай ядерно-ракетнэ хүсэ шадал хамгаалжа байдаг.

Европын түбтэ ядерна зэбсэг байлгахагүй тухай Польшын дурадхалай, тэрэшэлэн НАТО-гой болон Варшавска договорой оронуудай хоорондо бэе бэедээ добтололсохогүй тухай хэлсээ баталха гэһэн советскэ дурадхалай шухала удха шанартай байһан тухай нүхэр Гомулка саашань хэлээ.

Уласхоорондын политикын бүхы асуудалнуудаар манай партинуудай, правительствануудай хүсэд нэгэн һаналтай байһые, энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха политикые, арадуудай аюулгүй байдалые, эрхэ сүлөөе хамгаалха политикые бүхы социалис оронуудтай, империализмда эсэргүү дэлхэй дээрэхи бүхы хүсэнүүдтэй хамта саашадань бэелүүлхээр тэдэнэй шиидэнги байһые манай хани ёһоной хэлсээнүүд харуулаа гээд нүхэр Гомулка хэлэһэн байна.

Энэ политикые амжалтатайгаар бэелүүлхэ, манай түүхэтэ үг зорилгонуудые дүүргэхэ хэрэгтэ манай коммунис, хүдэлмэришэнэй партинуудай, социалис оронуудай, тэрэшэлэн дэлхэйн социализмын хүсэнүүдэй нягта жагсаал угаа ехэ удха шанартай гэжэ нүхэр Гомулка үргэлжэлүүлэн хэлээ. Тиимэһээ Москвагай зүблөөнүүдэй Декларациин болон Мэдүүлгэ соо хараалагдаһанай ёһоор уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй гол хараа шугамые баримталха угаа шухала байһан тухай тэрэ хэлэһэн байна. Энэ гол хараа шугамда Хитадай коммунис партиин бүри хурсаар халдан ородог боложо байһан тухай нүхэр Гомулка хэлэһэн байна. Дайнай, эб найрамдалай болон революциин асуудалнуудаар КПК-гай хүтэлбэрилэгшэдэй идхадаг үзэл бодолдо нүхэр Гомулка өөрынгөө үгэ соо эрид шанга харюу үгэһэн байна.

Социализм яахадаа хүн зоной һанаа сэдьхэл татанаб гэхэдэ, атомна дай хэнгүйгөөр бүхы дэлхэй дээрэ бата бэхи эб найрамдал хангажа болохо гэһэн хараа зам хүн түрэлтэнэй үмэнэ нээжэ үгэнэ. Энэ шэнэ, тон шухала тезис марксизм-ленинизмын һургаалай баялигта ехэ нэмэри боложо үгэнэ. Энэ тезисые хүн түрэлтэнэй түүхэтэ хүгжэлтые шэнжэлхэ ленинскэ онол аргада түшэглэн КПСС тодорхойлон хараалаад, өөрынгөө XX съезд дээрэ батал абаһан байна. Энэ хадаа марксизм-ленинизмые шалгаһан ябадал оройдоошье боложо шадахагүй, харин тэрэниие Советскэ Союзай Коммунис партиин, нүхэр Хрущев түрүүтэй Центральна Комитедэйнь баяжуулһан ябадал болоно.

КПК-гай, тэрэнэй ударидагшадай КПСС-эй хүтэлбэрилэгшэдтэ халдан ородог, хардадаг гүрдэдэг тухай тогтохо зуураа, нүхэр Гомулка КПК-гай хүтэлбэрилэгшэдэй тусгаар үзэл бодолые элишэлэн дэлгэрэнгыгээр хэлэһэн байна.

Илангаяа империализмда эсэргүүсэн социалис оронуудай, уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй нэгэдэмэл ябуулга хэхэ гээшэ угаа шухала хэрэг болоно гэжэ бидэнэр тоолонобди. Коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудай шэнэ зүблөө зарлахада, маанадай болон Хитадай коммунис партиин хоорондохи мүнөөнэй соёл сурталай болон политическэ арсалдаануудые һуларуулха хэрэгтэ туһалха байгаа һаань, иимэ зүблөө зарлахада таарамжатай гэжэ манай парти тоолохо байна гээд нүхэр Гомулка хэлээ. Тиихэтэй хамта уласхоорондын коммунис хүдэлөөн дотор гараһан арсалдаае һуларуулхын, зайсуулхын тулада манай бүхы аха дүү партинуудай зүгһөө ехэ оролдолго гаргаха хэрэгтэй гэжэ бидэнэр ойлгонобди. Манай парти КПСС-тэй хамта ехэ оролдолго гаргаха байна.

КПСС-эй соёл сурталай талаар баримталдаг хараа бодолые, бодотоор бэелүүлдэг политикые манай парти бүрин зүбшөөнэ. Энэ һанал нэгэдэлгэ, нэгэн али үзэл сурталнай манай партинуудые таһаршагүй нягтаар холбоно, тиихэтэй хамта манай гүрэнүүдэй болон арадуудай хоорондохи хани барисаанай, харилсаа холбооной бата үндэһэ һууриие байгуулна.

Манай арадуудые ниитын ажабайдалай дээдэ түхэл янзануудта хүргэхэ, эрхэ сүлөөгэй, социализмын, бата бэхи эб найрамдалай эрхэ байдалда эрхим һайнаар ажаһуудаг болохо бага бэшэ, бэрхэтэйхэн замаар бидэнэр хамта ябажа гараабди.

Бидэнэр нэгэн али үг зорилготойбди, манай гүрэнүүд түүхэтэ нэгэн али хүсэл эрмэлзэлтэй. Нэгэн али, һайн һайхан хүсэл эрмэлзэлгээрээ, үг зорилгоороо манай аха дүү арадууд зоригжодог байна.

Советскэ Союзда маанадай мүнөө аяншалжа ерэһэн ушар, тэрэшэлэн амжалтатайгаар дүүрэһэн хани ёһоной хэлсээнүүднай манай партинуудай, правительствануудай болон арадуудай хоорондохи аха дүүгэй, харилсаа холбоое, союзые, хани барисаае бүри ехээр бэхижүүлхэ хэрэгтэ туһалха гэжэ бидэнэр гүнзэгыгөөр этигэнэбди.

Советскэ Союзай арадуудтай Польшын арадай аха дүү ёһоной холбоон, хани барисаан мандажа, бэхижэжэ байг лэ!

Советскэ Союзай Коммунис партии, нүхэр Хрущев — манай хани, совет арадай болон уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй агуу ехэ вождь түрүүтэй Центральна Комитедынь мандаха болтогой!

Дэлхэйн коммунис хүдэлөөнэй болон социалис лагериин нэгэдэл мандаха болтогой!

Эб найрамдалай, социализмын нангин хэрэг илан мандажа байг лэ!

…тэ арадай Польшын ниислэл — Варшава хото жэл ерэхэ бүри улам гоё һайхан болоно. Һаруул, сэбэр, …йхар байшангууд Маршалковско гудамжа болон Иерусалимскын талмай дээгүүр урган жэрынэ. …и хүрэтэр тус хотын ажалшад 65 мянган шэнэ байра городой түб дунда абаха юм. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: …ковско гудамжа Иерусалимска аллей хоёрой булан харуулагдана. ЦАФ—ТАСС фото.

ХИЛЫН САANАҺАА

Хашалта хэһээлтые буруушаана

ГАВАНА, апрелиин 15. (ТАСС). Пуэрто-Рикын гэгээрэлэй министр тус городой Центральна университедэй профессор Анна Мердесес Палес де Мендес гэгшые Пуэрто-Рикын бэеэ даанхай байдалай түлөө тэмсэлдэ хабаадалсаһанайнь түлөө ажалһаань гаргаба гэжэ Пренса Латина агентствын корреспондент Сан-Хуанһаа мэдээсэнэ.

«Пуэрто-Рикын бэеэ даанхай байдалай түлөө тэмсэдэг хүдэлөөнэй» хүтэлбэрилэгшые ажалһаань гаргаһан ябадал орон дотор ехээр буруушаагдаа. Энэ организациин хүтэлбэрилэгшэд ямаршье шалтаггүйгөөр ажалһаань гаргаһаниие эрид буруушаажа, һөөргөө хүдэлмэридэнь оруулха эрилтэ табина.

Патриодуудай амжалта

КОНАКРИ, апрелиин 16. ТАСС-ай корр. О. Князев иигэжэ мэдээсэнэ:

Португалиин Гвинейдэ һүүлэй үедэ колониалистнуудай сэрэгэй 60 шахуу солдадууд алуулаа. Зониие хэһээхэ зорилготойгоор Канджанджа тосхон эльгээгдэһэн отряд бүхыдөө үгы хэгдээ. Колонизаторнуудай үшөө нэгэ отряд Мансоа тосхонһоо зугадажа арилаа. Патриодууд олон буу зэбсэг буляажа абаа.

Португалиин Гвинейн сүлөөрэлгын армиин 5 үдэрэй турша соо хэһэн байлдаанай зарим дүнгүүд тухай Португалиин Гвинейн болон Зеленый мыс аралнуудай бэеэ даанхай байдалай түлөө тэмсэдэг Африкын партиин коммюнике соо хэлэгдэнэ.

Камбоджо эрид арсалта хэбэ

ПНОМ-ПЕНЬ, апрелиин 15. (ТАСС). СЕАТО-гай генеральна секретарьта принц Нородом Сианугай эльгээһэн бэшэг эндэ толилогдобо. Камбоджын гүрэниие толгойлогшо энэ бэшэг соогоо Зүүн-Урда Азидахи сэрэгэй бүлэглэлдэ хабаадахаяа эрид арсаһан байна.

СЕАТО-гай зарим гэшүүд манай орониие энэ бүлэглэлэй «хамгаалалга» доро абахаяа һэдэнэ. Харин манай орон бэеэ даанхай, бүрин эрхэтэй гүрэн гээшэ. Тиимэһээ бидэ энэ хамгаалалтаһаань арсанабди гэжэ Нородом Сианук бэшэнэ.

1954 ондо Женевэдэ болоһон зүблөөнһөө хойшо социалис лагериин гүрэнүүд Камбоджодо ехэ хүндэтэйгөөр хандана. Харин СЕАТО-да ородог гүрэнүүд хэдэн олон жэлэй турша соо манай ороной байгуулалтада, бэеэ даанхай байдалдамнай заналта хэнэ. Байгша жэлэй эхиндэ Монг болон Чантре тосхонуудта шуһата добтолго хэһэнэйнгээ түлөө Урда Вьетнамай засагаархид, тэдэниие дали дороо абадаг США дүүрэн харюусаха ёһотой.

Манда аюул тохёолдуулхые хэзээдэшье оролдоггүй, үнэн ёһоор хандадаг социалис лагериин гүрэнүүдһээ маниие «хамгаалхынгаа» орондо СЕАТО-гай гэшүүд манай амгалан тосхонуудта добтолго хэхэ, хилыемнай эбдэхэ ябадалаа болюулаа һаань дээрэ байгаа»,—гэжэ бидэ тоолонобди гээд бэшэг соо хэлэгдэнэ.

СЕАТО-гай соведэй сесси дүүрэбэ

НЬЮ-ЙОРК, апрелиин 15. (ТАСС). СЕАТО-гай соведэй сесси мүнөөдэр Манилада хүдэлмэреэ дүүргэбэ гэжэ Ассошиэйтед Пресс агентствын корреспондент мэдээсэнэ. Тус сессидэ США-гай, Франциин болон бусад зарим гүрэнүүдэй түлөөлэгшэд хабаадалсаа. Мүн Урда Вьетнамай гадаадын хэрэгүүдэй министр эндэ байлсаа. Урда Вьетнамай арадай эрхэ сүлөөгэйнгөө түлөө тэмсэлыень дарахадань, Урда Вьетнамай сэрэгэй бүлэгэйхидтэ туһаламжа үзүүлхэ гэһэн асуудал сессиин зүбшэлдэ табигдаа. Урда Вьетнамай правительствада туһаламжа үзүүлхын тулада «СЕАТО-гай договорой ёһоор хэрэгтэй хэмжээ ябуулганууд абтаха» гэжэ сессидэ хабаадагшад шиидэбэ гээд Ассошиэйтед Пресс агентство заана.

Кубатай худалдаа наймаа ябуулхада һаад ушаруулна

ВАШИНГТОН, апрелиин 16. (ТАСС). Хэблэлэй талаар гүрэнэй департаментын түлөөлэгшэ Роберт Макклоски үсэгэлдэр болоһон пресс-конференци дээрэ иигэжэ мэдүүлбэ. Холбоото Штадууд Кубада булад крануудые худалдаха гэжэ шиидэһэн Англиин нэгэ фирмэдэ мотоорнуудые худалдахыень хорибо. Эдэ кранuудай дизельнэ мотоорнууд Америкэдэ бүтээгдэдэг юм.

Урда Вьетнамай партизануудай тэмсэл

НЬЮ-ЙОРК, апрелиин 14. (ТАСС). ЮПИ агентствын корреспондент Сайгонһоо иигэжэ дамжуулна. Сайгонһоо 200 тухай километртэ байдаг Киен Лонг гэжэ районно центрые Урда Вьетнамай партизанууд воскресенидэ эзэлһэн байна. Бүхэли шахуу үдэрэй турша соо үргэлжэлһэн байлдаанай үедэ Америкын нэгэ советник алуулһан, 7 советник шархатаһан байна. Урда Вьетнамда неделиин турша соо болоһон байлдаануудай үедэ Америкын сэрэгэй алба хэгшэдэй зүгһөө 5 хүн алуулһан, 21 хүн шархатаһан байха юм.

Ядерна туршалгануудта бэлдэнэ

ПАРИЖ, апрелиин 15. (ТАСС). Номгон далайн Муруроа болон Гангатауфа аралнууд дээрэ Франциин термоядерна бомбонуудые туршаха баазануудай барилга түлэг дундаа ябана гэжэ Франс Пресс агентствын корреспондент Таитиһаа мэдээсэнэ.

Баазын барилгада сэрэгэй 600 алба хэгшэд, мүн атомна энергиин асуудалнуудаар комиссариадай түлөөлэгшэд, болон Полинезиин хүдэлмэришэд хабаадалсана. Муруроа аралай хойто зүгтэ оршодог аэродром байгша оной июль һарада самолёдуудые угтахаар бэлэн болохо. Тус аралай баруун хойто зүгтэ үшөө нэгэ томо аэродромой барилга һаяын үдэрнүүдтэ эхилхэнь. Ядерна бомбонуудые туршаха талмайнууд бэлдэгдэжэ байна. 1966—1967 онуудта бомбонуудай туршалга эхилхэ.

Мүрдэлгээ үргэлжэлүүлһээр

НЬЮ-ЙОРК, апрелиин 15. (ТАСС). ЮПИ агентствын корреспондент Рио-де-Жанейрэһээ дамжуулна:

Ресифе городой католик үзэлтэй архиепископ Элдера Камарын гэртэ Бразилиин армиин түлөөлэгшэд үсэгэлдэр нэгжэлгэ хээ. Элдера Камара, тэрээнтэй нэгэ үзэл бодолтой бүлэг хүнүүд демократуудые мүрдэлгые «һуларуулха» гэжэ шэнэ правительствые уряалһан мэдүүлгэ толилһон байгаа.

Архиепископ Камара дүрбэдэхи армиин командалагша генерал Жустино Алвес Бастосуда иимэ нэгжэлгэ хэһэндэнь эсэргүү буруушаалга хээ.

Сэрэгэй министерствын түлөөлэгшэ «коммунистнуудтай холбоотой байһанайнь» түлөө штадуудай хуули гаргадаг суглаанай 62 гэшүүдэй политическэ эрхыень хаһаба.

БУРЯАД ҮНЭН
3-дахи нюур.
1964 оной апрелиин 17.

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ АЖАЛШАД! Бүгэдэ арадай социали мүрысөө бүри үргэнөөр дэлгэрүүлэгты! Долоон жэлэй зургаадах жэлэй түсэб болзорhоонь урид дүүргэебди!

1964 оной Майн 1-дэ зорюулhан КПСС-эй ЦК-гай Уряануудhаа

БАЯСАМААР ДҮНГҮҮД

Барилгада шухала хэрэгтэй цемент, шифер бүри ехээр үйлэдбэрилжэ, хэрэглэгшэдтэнь эльгээхэ уялгаа бодотоор дүүргэжэ байhан манай заводойхид түрүүшын кварталай туршада hайн үрэ дүн туйлаhан юм. Тэдэнэр hара, квартал бүхэндэ жэгдэ hайнаар хүдэлжэ, түсэбөө заатагүй дүүргэхэ зорилготой.

Майн хүндэлэлэй социалис мүрысөөндэ бүри ехэ амжалта туйлаха хүсэлтэйгөөр хүн бүхэн ажаллана. Жэлэй эхинhээ хойшо 2500 тонно цемент түсэбhөө гадуур үйлэдбэрилэгдөө. Майн нэгэн болотор 200 мянган условно плитка шифер үйлэдбэрилхэ уялга болзорhоо 15 хоногоор урид дүүргэгдээ. Түсэбhөө гадуур 244 мянган плитка шифер үйлэдбэрилэгдэжэ, хэрэглэгшэдтэ эльгээгдэбэ.

Заводой коллектив туйлаhанаараа hанаагаа амарнагүй. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, гол одоhо гаргаха ушар усадхаха, продукциин өөрынь үнэ хямдаруулха гэхэ мэтэ шухала асуудал шиидхэхэ эрилтэ мүнөө үедэ табигдана. Заводой коллектив мүнөө сагай эрилтэдэ таарамаар ажал хэрэгээ эмхидхэнэ. hайн шанартай цемент, шифер үйлэдбэрилхэ тэмсэл эндэ үргэнөөр дэлгэрүүлэгдээ. Энээнэй ашаар продукциин шанар нилээд hайжаруулагдаа, hайн шанартай цемент, шифер ехээр үйлэдбэрилэгдэдэг болоо. Хэрбээ нёдондо жэлэй 4-дэхи кварталай туршада шиферэй голодоhон 6,1 процент байгаа hаа, байгша оной түрүүшын квартал соо 3,9 процентдэ хүргэгдөө.

Продукциин өөрынь үнэ хямдаруулhанай ашаар 98 мянган түхэригэй ашаг олзо оруулагдаба. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэб 103 процент дүүргэгдэбэ.

Майн хүндэлэлэй социалис мүрысөөндэ шалтарагшад яhала олон Мэргэжэлтэй хүдэлмэришэдэй дундаhаа машинистнууд Бабинцев, Чирков, цементнэ тээрмын машинистнууд Метешев, Хлыстов, шифернэ цехэй машинистнууд Кириллов, Ушаров гэгшэд бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллажа, нүхэдэйнгөө дунда шалгарна.

Г. Власов,
Тимлюгэй цемент-шиферэй заводой парткомой секретарь.

Эршэтэ ажалай үрэ ехэ

«Абаhан уялгаа заатагүй дүүргэ» гэhэн уряатай мүрысөөн «Электромашина» заводой хүдэлмэришэдэй дунда үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Цех, хүдэлмэришэн бүхэн Майн хүндэлэлэй социалис мүрысөөндэ оролсожо, абаhан уялгаа нэрэтэй солотойгоор дүүргэхые оролдоно.

Электромеханическа цехэй коллектив графигаа уридшалан ажаллажа, даабаряа холо үлүүлнэ. Майн hайндэрэй урдахи социалис мүрысөөндэ оролсохо зуураа, тэдэнэр дүрбэн hарын түсэбhөө гадуур 5 электродвигатель бүтээхэ уялга абаад, тэрэнээ бодотоор дүүргэhэн тухайгаа элидхэбэ. Цехэй хүдэлмэришэд 3,5 hарын туршада 6 электродвигатель даабариhаа гадуур бүтээбэ.

Кран бүтээлтын, шудхалгын цехүүдэй коллективүүд ажалайнгаа эршэ шангадхан, бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллана. Кран бүтээгшэд түсэбhөө гадуур 11 автокран бүтээжэ шадаа.

И. Бабкин.

График—амжалтын эхин

60—60 байратай хоёр шэнэ гэр болзорhоонь урид ашаглалгада тушааха уялгатай. ЛВРЗ-тэй капитальна барилгын таhагай хүдэлмэришэд эршэмтэй шангаар ажаллана. Уялгаяа дүүргэхэ гээшэ ехэ харюусалгатай, хүндэтэй хэрэг мүн. Юуб гэхэдэ, тэдэнэр хоёр шэнэ гэр болзорhоонь урид барижа дүүргээ hаа, байрын гэрнүүдые ашаглалгада тушааха долоон жэлэй даабарие 1,5 жэлээр уридшалан дүүргэхэ ушартай болоно.

Барилгын график дүүргэхэ, гэр байрануудые hайн шанартайгаар бариха асуудалда ехэ анхарал хандуулагдана. Тиимэhээ барилгашадай бригадануудай хоорондо социалис мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэhэн юм. Тэрэнэй дүн долоон хоног бүхэндэ согсологдожо, түрүүлhэн бригадада таhагай дамжуулгын Улаан туг барюулагдана. 1-дэхи участогай штукатурщигууд 2-дохи участогай штукатурщигуудай бригадатай мүрысэнэ. Эдэ хоёр бригадынхид среда бүхэндэ бэе бэедээ ошожо, абаhан уялгын хэр зэргээр дүүргэгдэжэ байhые, барилгын шанарые хинан шалгадаг, hанал бодол тухайгаа хөөрэлдэдэг юм.

Бригаданууд, участогууд хоорондохи мүрысөөнэй дүн, барилгын графигай дүүргэлтэ таhагай Улаан буланда тодорхойтоор харуулагдана.

В. Орлов.

Улаан-Үдын «Труд» г... оёдолой фабрикын хүдэлм... шэд Майн 1-дэ зорюул... КПСС-эй ЦК-гай Уряануу... ехэ hайшаана. «Хүнгэн ба... хоолой промышленностиин... дэлмэрилэгшэд! Эд бараа... эдеэ хоолой продуктнууд... ехээр үйлэдбэрилэгты, асс... тиментынь hайжаруулагты... шанарынь дээшэлүүлэгты!»... жэ Центральна Комитет з... нэртэ хандаа. **Зураг** дээ... (зүүн гарhаа) фабрикын... дэлмэришэд З. А. Мяхана... Н. Г. Помотова, Г. А. Алху... ва, А. П. Поломощных, В... Ильичева гэгшэд КПСС... ЦК-гай Уряануудые унша... байна.

А. Мантаевай фо...

Залуу наhанай залиршагүй хүсэн

Бригадымнай гэшүүд бултал залуушуул. Тэдэнэртэй хүдэлхэдэ хүхюутэй зугаатай. Ажаллахадаашье дүршэл шадабаритай хуушанай хүдэлмэришэдтэ абтахаар бэшэ. Үглөөгүүр барилга дээрээ ерэhээр бригадир Елена Никандровна Шелапугина басагадтаа хэхэ ажалынь хубаарилан заажа үгэдэг.

Ажал эхилжэ, эршэдэнэ. Тэрээн дундуур иимэ абяан дуулдана:

—Шангалая, басагад! Хирпиисэеэ түргэн үгэгты!

Мүнөө Элхиин мотоор заhабарилгын заводой котельнэ барижа байнабди. Энэ анха түрүүлэн бариhан барилгамнай. Эндэ ерэхэ хүрэтэрөө бригадирhаа бэшэмнай булта барилгын училищада hураhан байгаабди. Үнгэрэгшэ оной декабрьhаа эхилжэ ажалай арюун замда гарагдаа.

Барилга хэхэ гээшэ ехэ hонин ажал. Тэрэнэй өөдөө нэмэ нэмэhээр үндэр түрын бодошоходо баярладаhаншье ээлүүдгүй хүрэхэ. Барилга дээрэ хүрэhөөр ороходо тиимэшье хялбар бэшэ хаям. Зарим нэгэ нүхэднай хирпиисэе буруугаар hуулгаад, забhар зайлхай гаргаад няагаа. Тэрэ алдуугаа ябууд заhажа, ажалшье урагшаа ябаа. Бригадирнай дутуу дундыемнай заажа, манда хододоо туhална. Мастер комсомолец Иван Балдаков хүдэлмэридэмнай хододоо зүбшэл үгэнэ.

Котельнымнай байшан улам үндэр болоно. Харахада хабатай. Шулуушан бүхэмнай 2-дохи разрядай мэргэжэлтэйшье hаа, нормоёо хододоо үлүүлнэ. Нэгэ хахад кубометрэй орондо хоёр кубометр хирпиисэ үдэр бүхэндэ ябтална.

Басагаднай ажалайнгаа хажуугаар hуралсалаа мартанагүй. Тамара Помулева, Люда Котова гэгшэд үдэшын hургуулиин 8-дахи класста hуралсанад. Тиихэдэ Надя Васильцова—зургаадахида. Өөрөөшье баhал үдэшын hургуулида hурагшаб. Даагшамнайш манhаа дутанагүй. Тэрэ хадаа бригадирай курсада ябана.

Манай комсомол залуушуулай бригада бусад барилгашадhаа гээгдэнгүй хүдэлхые эрмэлзэн, бултадаа нэгэ жэгдэ алхамаар урагшаа дабшана. Барилгын хэрэгтэ эсэшэ сусашагүйгөөр hуралсан, үйлэдбэриингөө бүтээсэ, ажалайнгаа мэргэжэл шад... дээшэлүүлхын түлөө тэмсэн... дэлэгдэнэ. Бригадамнай ко... нис ажалай нэрэ зэргэдэ хүр... хүсэлтэй. Энэ манай гарта...

Майн 1-нэй hайндэрэй ... тээхи мүрысөөн орон дотор... үргэн далайсатайгаар дэлг... Бригадын гэшүүд энэ мүрыс... дэ оролсожо, hайндэрые аж... ехэ бэлэгээр—апрелиингээ т... дүүргээд угтаха зорилготой.

Барилгашадай hайндэр хүр... энэ эхилhэн барилгаа дүүр... ашаглалгада үгэхэ байнабди. Т... гэжэ жэлэйнгээ түсэб болзорh... табан хоног урид дүүргэхэбди.

Хэлэhэн үгэдөө хүрэгдэхэ б... ха.

В. ИВАНОВА,
Элхиин барилгын участог... шулууша...

Үрэжэлэй индустри

СССР-эй Госпланай дэргэдэхи химиин промышленностиин Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшын орлогшо В. Е. Ковальдо хэдэн асуудалнууд

Үрэжэлэй индустри, тэрэнэй мүнөөдэрэй болон үглөөдэрэйнь байдал мүнөө гансал тарияшадые hонирхуулна бэшэ. Ерээдүйн ургасын хуби заяан, эсэсэй эсэстэ совет хүн бүриин жаргалта байдал минеральна үтэгжүүлгын промышленностиин ямараар хүгжэhэнhөө дулдыдана.

Манай орон дотор ойрын жэлнүүдтэ үтэгжүүлгэнүүдые үйлэдбэрилгэ эршэмтэй шангаар, дэлхэй дээрэ үзэгдөөгүй хурдан түргэнөөр ургаха гэжэ СССР-эй Госпланай дэргэдэхи химиин промышленностиин Гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшын орлогшо В. Е. Коваль ТАСС-ай корреспондентнүүдтэй хөөрэлдэхэдөө хэлэбэ. Долоон жэлэй эсэс хүрэтэр үтэгжүүлгэнүүдые үйлэдбэрилгэ хоёр дахин шахуу, тиихэдэ 1970 он багта дүрбэ үлүүтэй дахин ехэ болохо. Совет «үрэжэлэй индустриин» далайсань үнгэрэгшэ жэлдэ 20 миллион тонно байhанаа, долоон жэл болоод байхада 80 миллион тонно болохо хэмжээн дээрэhээ харагдана.

80 миллион тонно гээшэ тушаан болоhон, юрэнхы удхатай тоо бэшэ. Энэ юун гэhэн удхатайб гэхэдэ, үйлэдбэриин иимэ хэмжээн хадаа ороной хүдөө ажахын эрилтые минеральна үтэгжүүлгээр гол түлэб хангаха байна. Хүдөө ажахые ашаг ехэтэй болгохо эгээн хүсэтэ арга замуудай нэгэн болохо хими нэбтэрүүлгэ тухай манай партиин ЦК-гай декабриин болон февралиин Пленумүүд онсо ехээр тэмдэглэhэн юм.

Минеральна үтэгжүүлгэнүүдые үйлэдбэрилгын тиимэ хэмжээн ямар аргаар туйлагдахаб?

40 шэнэ завод, хэдэн арбаад цехүүд болон үйлэдбэринүүд хуушан байhан предприятинуудта туhалха.

Шэнэ предприятинуудые хубаарилан байгуулха үлэмжэ зохид hайн арганууд хараалагданхай. Азотно үтэгжүүлгэ гаргалгын заводууд ороной элдэб районуудта, энэ үтэгжүүлгэ хэрэглэдэг газарнуудта баригдаха. Ямар нэгэн районда предприятинуудые олоорнь суглуулан барихада hайн бэшэ. Азотно тук үйлэдбэрилхэдэ хэрэгтэй болодог байгаалиин газ заводуудта асаржа үгэхэ гээшэ бэлэн продукци холо зөөhэнhөө оло дахин ашагтай.

Ионавска, Черкасска, Навоинска, Ферганска азотнотукова заводууд, Новолипецкэ металлургическа. Москвагай коксогазова заводууд дээрэхи азотно үйлэдбэринүүд бүри мүнөө жэлдэ ашаглалгада оруулагдахань. Тиихэдэ 1965 ондо Дорогобужска завод шэнгэн үтэгжүүлгэнүүдые гаргажа захалха. Олон газарнуудта үтэгжүүлгэ үйлэдбэрилэгдэхэ байhыень харанат. Энээнэй ашаар бидэнэр 1970 он хүрэтэр азотно үйлэдбэрилгэ зөөхэ зайе 1300 километрhээ 500 километр хүрэтэр хороожо шадаха байнабди. Энэ ушар транспортна гаргашые нилээд хороохо.

Манай орон «үрэжэлэй рудагай» барагдашагүй запастай. Ураалда, Дунда Азида, Белоруссида, Кольско хахад арал дээрэ, Прибалтикада болон Москва шадар калийна рудагай, фосфоридуудай шухаг малтамалнууд үйлэдбэрилэгдэнэ. Эдэ районуудта ашаглагдадаг предприятинууд үргэдхэгдэхэ, шэнэдхэн байгуулагдаха юм. Долоон жэлэй эсэс багта тэдэнэй нилээд олониинь танигдахаяа болитороо ехэ хүсэтэй болохо. Жэшээлхэдэ, Европодохи тон томо Москва шадарай горнохимическэ комбинат хүсэеэ гурба дахин ехэ болгожо, жэл бүри гурба миллион тонно фосфоритна гурил үйлэдбэрилхэ байна.

Долоон жэлэй шэнэ барилганууд тухай хэлэхэ зуураа, Ленинградай областьдохи «Фосфорит» гэжэ комбинадые нэрлэнгүй байжа болохогүй. Тус комбинат hаяхан фосфоритна гурил гаргажа захалаа. Тэрэнэй үйлэдбэриин хүсэн жэлдээ 800 мянга гаран тонно үтэгжүүлгэ гаргаха болоно. 1965 ондо энэ хүсэниинь хоёр дахин ехэ болгогдохо.

Белоруссидахи Солигорско калийна комбинадай түрүүшын ээлжээн ашаглалгада оруулагдаха. Хоёрдохи Солигорско, хоёрдохи Березниковско калийна комбинадуудые барилга ябажа байна. Эдэ комбинадууд хоёр—гурбан жэл болоод байхада хүдөө ажахыда хэдэн миллион тонно калийна үтэгжүүлгэ үгэхэ. Түсэбүүд айхабтар ехэ. Тиин эдэ түсэбүүдые дүүргэхэ бүхы арга боломжо манайда бии.

Минеральна үтэгжүүлгэ үйлэдбэрилгые ехэ болгохо гээшэ шухала асуудалай миил нэгэ талань мүн. Тэдэнэй шанарые hайжаруулха гээшэ бага бэшэ шухала хэрэг болоно. Энэ асуудал яажа шиидхэгдэхэб?

Манай промышленностиин гаргадаг минеральна үтэгжүүлгэнүүдэй гол дутуу дундань юуб гэхэдэ, шэмэтэ зүйлнүүдэй бага байhан ябадал болоно гэжэ мэдэрхэ хэрэгтэй. Энэнь дунда зэргээр 25 процент болоно. Үлэгшэнь—үтэгжүүлгэ зөөхэдэ, ябталхада, хадагалхада, хүрьhэндэ хэхэдэ нилээд ехэ гаргашада оруулдаг хэрэггүй зүйлнүүд болоно.

1970 он багта үтэгжүүлгэнүүдэй шэмэтэ зүйлнүүдынь дунда зэргээр 38 процент, тиихэдэ зариманайхинь 70 процент хүрэхэ байна. Тэрэ үе багта үйлэдбэриин ниитэ хэмжээн дотор концентрированнэ үтэгжүүлгэнүүд гурбанай хоёр хубинь болохо.

Карбамит үйлэдбэрилгые хэдэ дахин ехэ болгохо гэжэ бидэнэр хараалнабди. Аммиачна селитрые болон ургасын бэлээр шэнгээдэг шэнгэн үтэгжүүлгэнүүдые үйлэдбэрилгэ нилээд үргэдхэгдэхэ, Воскресенскэ химическэ комбинат, Красно-Уральска зэд хайлуулгын завод hаяхан дабхар суперфосфат үйлэдбэрилжэ захалаа.

Ехэнхи хүрьhэн дээрэ үндэр ургаса абахын тулада азот-фосфор-кали гурбаар гү, али азот-фосфор хоёроор үтэгжүүлгэ хэхэ хэрэгтэй. Простой минеральна үтэгжүүлгэнүүдые хэрэглэхэдээ, тэдэниие нэгэл газартань гурба дахин сасаха гү, али уридшалан холисо бэлдэхэ зэргэтэй болодог. Ондоо арга хэрэглэхэ—комплексно үтэгжүүлгэнүүдые ехээр үйлэдбэрилхэ хэрэгтэй. Иимэ үтэгжүүлгэнүүд простой үтэгжүүлгэнүүдэй холисодо орходоо дунда зэргээр нэгэ хахад—хоёр дахин ехэ шэмэтэ зүйлнүүдтэй байдаг. Жэшээлхэдэ, тонно нитрофоски аммиачна селитрэhээ, суперфосфадhаа болон хлористо калиhаа бүридэhэн 1,6 тонно холисотой тэнтэй юм. Тэрэниие хэрэглэхэдэ амhартын, складай, зөөбэриин, хүрьhэндэ хэлгын гаргашанууд нэгэ хахад дахин бага болодог.

Манайда сложно үтэгжүүлгэнүүд даб дээрэ багаар үйлэдбэрилэгдэнэ. Хэды жэл болоод байхада нилээд ехээр үйлэдбэрилэгдэхэ. Кемеровэдэ, Воскресенскэдэ, Днепропетровскодо болон бусад олон заводуудта тэдэниие үйлэдбэрилдэг болохо.

Промышленность түүхэй (шанаржуулагдаагүй) калийна давhануудые гаргахаяа болихо. Хлоргүй калийна үтэгжүүлгэнүүдые үйлэдбэрилгэ ехэ болохо. Иимэ үтэгжүүлгэнүүд хүдөө ажахын зарим ургамалнуудай ургахада шухала хэрэгтэй юм.

1970 оной эсэс багта бүхы үтэгжүүлгэнүүдэй хахадhаа үлүүнь гранулированнаар үйлэдбэрилэн гаргагдаха. Гранулированна үтэгжүүлгэнүүдые хүрьhэндэ хэхэдэ бэлэн, тэдэниие ургаса ашагтайгаар шэнгээдэг юм.

Минеральна үтэгжүүлгэ үйлэдбэрилгын эршэмтэйгээр хүгжэхэтэй дашарамдан эрдэм ухаанай үүргэ ехэ болохо. Үйлэдбэритэй эрдэм ухаанай холбоо барисаае бэхижүүлхын тулада, лабораторидо бии болгогдоhон юумэ промышленностьда түргэнөөр нэбтэрүүлхын тулада юун хэгдэнэб?

Эрдэм-шэнжэлгын бүхы институдуудай лабораторинууд үргэдхэгдэхэ, мүнөө үеын түхеэрэлгээр хангагдаhан шэнэ байшангууд баригдаха байна. Гол предприятинууд дээрэ эрдэм-шэнжэлгын болон проектнэ институдуудай хабаадалгатайгаар туршалгын промышленна баазанууд байгуулагдана. Тэндэ технологическа процессүүдые болон тэдэнэй аппаратура зохёоно.

Хүдөө ажахыда хими нэбтэрүүлгэ үргэнөөр ябуулагдана. Минеральна үтэгжүүлгэ үйлэдбэрилгые эршэмтэй шангаар хүгжөөхэ гээшэ манай промышленностиин урда байhан шухалын шухала зорилгонуудай нэгэн мүн. Партиин болон арадай хүсэл оролдолгоор энэ зорилго хараалагдаhан болзортоо шиидхэгдэхэ байха.

(ТАСС).

Галуута-нуурай hонин

ШЕФТЭЭ АБАhАН КОЛХОЗДОО

ГАЛУУТА-НУУРАЙ нүүрhэшэд тус хотодо ойро оршодог Ленинэй нэрэмжэтэ колхозые шефтээ абаhан юм. Шахтёрнуудай түлөөлэгшэд hаяшаг хани колхоздоо ошожо, байра дээрэнь хаража, танилсажа, ямар туhаламжа үзүүлжэ шадаха байhан тухайгаа мэдэжэ ерэhэн байгаа. Түсхайлан хэлэбэл, нүүрhэшэд шефтээ абаhан колхоздоо 500 толгой хониной байра, хорёо, ороohо таряа сэбэрлэхэ тоог барижа үгэхэ, мүн малай уhалуури болон худаг түхеэрэлгэ бэлэдхэхэ гэжэ хараалба. Энээнhээ гадна артелиин гэшүүдэй дунда ойлгуулалмжын хүдэлмэри ябуулагдаха. Жэшээнь, нүүрhэшэдэй түлөөлэгшэд хирэ хирэ болоод эдэнэртээ ошожо лекци, хөөрэлдөө үнгэргэхэ, шахтёрнуудай Культурын байшангай уран hайханай бүлгэмэйхид зүжэг наада харуулжа байха болоно.

БУЛТАДАА НЭГЭНЭЙНГЭЭ ТҮЛӨӨ...

ҮДЭР ХОНОГОЙ үнгэрхэ тума шахтёрнуудай дунда коммунис ёhoop ажаллахын түлөө мүрысөөн үргэн далайсатайгаар дэлгэрнэ. 7/8-дахи шахтын нүүрhэшэд коллективээрээ коммунис ажалай нэрэ зэргэдэ хүр... түлөө мүрысөөндэ оролсоhон... Эдэнэр мүрысөөндэ оролсо... жэлэй дүүрэтэр түсэбhөө г... дүрбэ мянган тонно нүүрhэ... таха, үнэ сэнгынь хямдаруу... үйлэдбэриингөө али болохо ... лые оньhожоруулха болон б... харюусалгатай уялга абаhан... гаа. Үнгэрhэн гурба hарын... хаража үзэхэдэ, кварталай ... сэбhөө гадуур 1750 тонно н... hэн малтагдаад байна. Ту... шуулэй дунда И. Е. Ромаш... В. И. Захаровай хүтэлбэр... участогай нүүрhэшэд эрхим... лаараа шалгарна.

ТҮРҮҮШҮҮЛЭЙ НЭГЭН

НҮҮРhЭШЭДЭЙ электро-... терскойн коллектив hара... ри үндэр бүтээсэ туйлажа, ... тоуправлениин бусад колле... вүүдэй дунда түрүү hуури ... жэ ябадаг болонхой. Үнгэ... гурба hарын туршада габ... бэрхээр ажаллаhан эдэнэр т... hөө гадуур дүрбэн мянгаад т... ригай продукци бүтээн гар... Мастерскойн хүдэлмэришэд... Силецкий, И. Васильв, К. ... жев, А. Серебрянников, В. ... ва болон бусад үндэр бүтээ... ажалай үрэ дүн харуулна.

Ц. Балдан...

Шатар

Шанга тулалдаан

Эрхүүгэй областьдо Россин Федерациин хахад финальна мүрысөөн шатараар үнгэргэгдэжэ байнхай. Тус мүрысөөндэ спортын найман мастернууд, 38 мастерта кандидадууд хабаадалсана. Энэ мүрысөөндэ эрхимлэhэн табан шатаршадынь түгэсхэлэй нааданда хабаадалсаха эрхэ олохо юм. Наадагдахаар хараалагдаhан арбан уулзалгын зургааниинь үнгэрэгдөөд байна. Мүрысөөндэ хабаадалсахаар ошоhон манай республикын түлөөлэгшэ Анатолий Сумкин түрүүшын үдэрhөө бираагүй. Тэрэ спортын мастер Беловто (Омск), Трудовто (Пермскэ область), Акименко (Удмурай АССР) шүүгдэhэн байна. hүүлшынгээ гурбан нааданда Шишигиниие (Тувагай АССР), Добросмысловые (Шэтэ), Гарань (Эрхүү) гэгшэдые шүүгээ.

Зургаан уулзалгын удаа Новосибирскын шатаршад—мастерта кандидадууд Шведчиков—5,5, Гилинский 5 очкотой түрүүлжэ ... Мастернууд Зайцев (Приморь...) ...лов гэгшэд тус тустаа 4,5—4... котой болонхой.

А. Ма...

Сагай уларил

Улаан-Үдын гидрометобю... риин мэдээсэhэнэй ёhoop, ... дэр республика доторнай ү... шэг байха, урда аймагууд... зэргээр шиг нойтон ороо... руун зүгhөө hулаханаар ... ха. Байгал шадарай, мүн ... зүгэй газар нютагуудта 0—... сад аймагуудта 5—10 град... лаан, Улаан-Үдэ городто ... гүүр 1—3 градус хүйтэн, ... 7—9 градус дулаан болохо... саагдана.

Редакторай орлог...
Ц. Ц. ЦИБУДЕ...

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-... улица Ленина, 35. Телефоны: редактора —23-67, зам. ре... гора —38-42, зам. редактора —35-84, секретариата —... отделов: сельскохозяйственного производства и парт... жизни —47-59, 35-14, промышленного производства и ... ной жизни —48-89, 33-61, корректорская —35-95.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: идеологическ... —24-74, советского строительства и быта —34-93, рабсел... ров и писем —25—41, 38-30, информации —32-74 и ... дов —34-05.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Со... Министров Бурятской АССР.

Н00092. Зак. № 374

ХҮДӨӨ АЖАХЫДА АВИАЦИ ХЭРЭГЛЭГДЭНЭ

Москва. Вертолёдуудые ухаалан зохёодог Советскэ Союзай үнинэй конструктор Н. И. Камов хүдөө ажахыда хэрэглэгдэдэг машинануудые зохёоhoop үнинэй юм. Тэрэнэй хүтэлбэрилдэг конструкторска бюрогой байгуулhан вертолёдууд хүдөө нютагуудта олон янзын хүдэлмэри гүйсэдхэдэг. Илангаяа виноградуудые, саадуудые болон бусад ургамалнуудые хоро химикадуудаар сүршэхэдэ хэрэглэдэг. Хоёр винттэй вертоледууд ашаг ехэтэй байна. Хоёр ондоо тээшээ эрьелдэдэг винтнүүдынь ургамалнуудай набшаhые гансахан дээдэ талаhаань бэшэ, харин доодо талыеньшье химикадаар сүршэдэг байна. Хада уулануудта ургуулагдадаг виноградуудай саадуудта «Ка-15» гэжэ нэгэ вертолёт 15 тракторай орондо хүдэлнэ.

Хүдөө ажахын хүдэлмэридэ хэрэглэхын тула түсхай түхеэрэлгэнүүдтэй «Ка-26» гэжэ шэнэ вертолёдой проект мүнөө үедэ зохёогдоод байна. «Ка-26» вертолёт 325 мориной хүсэтэй хоёр мотоортой, часай 190 километр хүрэтэр түргэн ниидэдэг, 700 килограмм хүрэтэр химикадуудые ашаалха аргатай. Энэнь «Ка-15» вертолёдто орходоо 3 дахин ехэ болоно. Шэнэ вертолёдые полиин хүдэлмэриин дүүрэhэнэй hүүлээр хүнүүдые болон ашаа зөөлгэдэшье хэрэглэжэ болохо байна. Энээнэй тулада химикадуудые тээдэг бункерай орондо пассажирнуудай кабина тодхогдодог байха юм.

«Ка-26» вертолёдуудые энэ жэлдэ бүтээжэ эхилхээр хараалагдана.

Зураг дээрэ: «Ка-26» вертолёдой модель харуулагдана.

ТАСС-ай фотохронико.

Арбадахи уулзалга

Ээлжээтэ уулзалгын үнгэргэгдэхэ бүри республикын түрүү hуури ээлхын түлөө оролдогшодой тоо олошорно. Жэшээнь, арбадахи уулзалгын болоходо олохон шатаршад урагшаа дабшаhан байна. Краснов Гармаеватай наадахадаа бэрхээр тулалдажа, шухала очкотой болобо. Республикын үнинэй шатаршадай нэгэн Александр Игумнов мастерта кандидат Самаринтай наадахадаа, абаhаар булюу байдалтай боложо ерээд, түгэсхэлдөө гоё hайхан ябадал хэжэ шүүжэрхёо. Мүн Мункоев Тоглоевто шүүгдэhэн байна. Бетин Житомирскиие, Назимов Яблошевскиие, Овчинников Захаровые шүүhэн байна. Шатаршад Власов Амбаев, Мельников Ушаков, Дугаров Бурлаков гэгшэд тэнсээ.

Вл. Егоров.